

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZNALOST AKADEMICKÝCH TITULŮ U RŮZNÝCH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ

Knowledge of academic titles among different generations

Martina Dimová

Vedoucí práce: PhDr. Pavla Chejnová Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Český jazyk se zaměřením na vzdělávání - ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání, prezenční

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Znalost akademických titulů u různých věkových kategorií vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 20. 7. 2015

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé práce PhDr. Pavle Chejnové Ph.D. za cenné rady a vedení práce. Dále bych také ráda poděkovala respondentům, kteří se mého výzkumu zúčastnili.

ANOTACE

Bakalářská práce výzkumného charakteru se zabývá znalostí akademických titulů u různých věkových kategorií. Teoretická část obsahuje historii vzniku univerzity a akademických titulů, jejich vývoj do současnosti, jejich zkratky a pořadí a oslovení akademiků. Dále nastiňuje problematiku Boloňského procesu. Praktická část zkoumá znalost titulů prostřednictvím dotazníkového šetření a vyhodnocuje získané informace. Přílohou bakalářské práce je dotazník v předkládané formě a vzor, který obsahuje správné odpovědi.

KLÍČOVÁ SLOVA

akademické tituly, výzkum akademických titulů, historie akademických titulů

ANNOTATION

This bachelor's thesis of a research character deals with knowledge of academic titles at different age groups. The theoretical part consists of the history of the university and academic titles, their development to the present, abbreviations and their order and also addressing academics. Further more, this thesis outlines issues of the Bologna proces. The practical part examines knowledge of titles through a questionnaire survey and evaluates its gained information. There is an attachment in its submitted version of the questionnaire which contains the model with the correct answers.

KEYWORDS

Academic titles, research of academic titles, history of academic titles

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	TEORETICKÁ ČÁST.....	8
2.1	HISTORIE VZNIKU UNIVERZITY A AKADEMICKÝCH TITULŮ	8
2.2	POČÁTKY UNIVERZITY A VÝVOJ TITULŮ 1348 – 1622.....	9
2.2.1	Student.....	9
2.2.2	Student - absolvent	10
2.3	VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1622 – 1802	11
2.4	VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1802 – 1918.....	13
2.5	VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1918 – 1990.....	14
2.6	BOLOŇSKÝ PROCES	16
2.6.1	Konference ministrů školství.....	18
2.7	SOUČASNOST.....	23
2.7.1	Zkratky akademických titulů	24
2.7.2	Zkratky akademicko – vědeckých titulů.....	25
2.7.3	Zkratky vědecko-pedagogických titulů	25
2.7.4	Pořadí titulů	26
2.7.5	Oslovování akademiků	26
3	PRAKTICKÁ ČÁST	28
3.1	CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA	30
3.1.1	Dosažené vzdělání	30
3.1.2	Věk	31
3.1.3	Pohlaví.....	31
3.2	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	32
3.2.1	Otázka číslo 1	32
3.2.2	Otázka číslo 2	35
3.2.3	Otázka číslo 3	38
3.2.4	Otázka číslo 4	41
3.2.5	Otázka číslo 5	44
3.2.6	Otázka číslo 6	47
3.2.7	Otázka číslo 7	50
3.2.8	Otázka číslo 8	53
3.2.9	Otázka číslo 9	56
3.2.10	Otázka číslo 10	59
4	ZÁVĚR	62
5	SEZNAM INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	64

1 ÚVOD

Má bakalářská práce se zabývá tématem „Znalost akademických titulů u různých věkových kategorií“. Obsahuje část teoretickou a praktickou.

V teoretické části rozebírám historii vzniku univerzity a akademických titulů, zabývám se boloňským procesem a nastiňuji, jak to vypadá s tituly v současnosti.

V části praktické konstruuji dotazník, s jehož pomocí mapuji znalosti jednotlivých věkových kategorií v oblasti současných i již neudílených akademických titulů. Po úvodní pilotáži jsem z dotazníku vyřadila titul Bc. díky jeho všeobecné známosti. Výzkum je anonymní, ale obsahuje pohlaví, věkové kategorie a dosažené vzdělání. Samotné otázky, které zkoumají psanou podobu titulů, jsou otevřené. Otevřené otázky mají za úkol ověřovat kvalitu znalostí respondentů. Také poslouží k vysvětlení rozdílu titulů, které jsou psány před jménem a za jménem. Dotazník je rozdělen do čtyř věkových kategorií, které jsou podle mého uvážení pro můj výzkum stěžejní.

Toto téma jsem si vybrala vzhledem k tomu, že akademické tituly jsou v dnešní společnosti známé jen okrajově. Některé z titulů jsou známější pro mladší věkovou kategorii a hlavně pro studenty vysokých škol, jiné tituly znají spíše respondenti starší. Jedná se o tituly, které zanikly dříve, než se s nimi mladší věková kategorie mohla setkat.

V závěru zobecňuji zjištěné údaje, vyhodnocuji odpovědi na jednotlivé otázky, poté také odpovědi podle pohlaví, dosaženého vzdělání, věkových kategorií a dotazník celkově.

Pokouším se interpretovat, proč je daný titul známější právě pro tuto kategorii a ne pro jinou. Vyhodnocení dokládám pomocí grafů, které obsahují výsledky mé práce a jsou uváděny v procentech.

Cílem mé práce je seznámit se s vývojem titulů a s počátkem univerzity u nás. Dále bych chtěla získat určitou představu o současné znalosti titulů u jednotlivých respondentů, jelikož se domnívám, že je velmi malá vzhledem k zanedbatelné informovanosti ve společnosti.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 HISTORIE VZNIKU UNIVERZITY A AKADEMICKÝCH TITULŮ

Vznik univerzity je spojen s koncem 11. a průběhem 12. století. V té době vznikají města a s nimi i nová společenská měšťanská vrstva. Kromě různých druhů řemesel, které město přinášelo, se zde také začínala scházet skupina, kterou spojovala nová školská instituce. Mezi svobodnými obyvateli se tak vytváří nová sociální vrstva – inteligence, která zahrnuje učence a jejich žáky.¹

První univerzity nevznikaly nově, ale byly postupně tvořeny z původních církevních škol. Objevují se na několika místech prakticky současně, a to v Anglii, Francii a ve Španělsku. Společným znakem těchto univerzit je svobodná vůle učitelů a jejich studentů, vytvořit jakousi cechovní organizaci, která bude poskytovat základy gramotnosti spolu s teologickou, právníkou a lékařskou přípravou. Univerzita se postarala o zrovnoprávnění všech obyvatel, jelikož ji mohli navštěvovat všichni bez rozdílu.

První velké univerzity vznikají současně na několika místech ve stejném období a vymezují se svou vlastní samosprávou. Církev a jiné mocnosti nad nimi nemají žádnou moc.²

Postupně vznikají v jednotlivých univerzitách dva základní vzory. První je ten, který přebírá hlavní myšlenku z Bologni a vyznačuje se juristickým charakterem. Až do poloviny 14. století zde převažuje prvek studentský. Druhý má charakter filosofický a teologický a pochází z Paříže. Co se týká organizace tohoto vzoru, převažují zde pravomoci učitelů. Oba vzory spojuje vymezování proti církevním i světským mocnostem.

Vzhledem k tomu, že podle kronikářských zpráv ve 13. – 14. století bylo v Praze okolo dvou desítek nižších škol, univerzita díky tomu měla také prostory, které mohla využívat k výuce.³

Důležitým faktorem pro vznik univerzity se stala ta skutečnost, že domácí studenti museli za vyšším vzděláním odcházet na univerzity do zahraničí. To bylo pocíťováno zejména církví jako velký nedostatek.⁴

---

¹ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 29

² SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 30

³ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 31

⁴ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 32

2.2 POČÁTKY UNIVERZITY A VÝVOJ TITULŮ 1348 – 1622

Karel IV. poprvé ohlásil svůj úmysl založit univerzitu při založení Nového Města pražského v březnu roku 1348. Založení bylo oficiálně vyhlášeno na českém zemském sněmu, který se konal v Praze na přelomu března a dubna také v roce 1348. Univerzitní zakládací listina byla předložena šlechtické obci, která s ní musela souhlasit.

*Zakládací listina ze 7. dubna 1348 mluví o univerzitě jako o další ozdobě Českého království, v jehož srdci a pro jehož obyvatele zřizuje nové obecné učení. Karel výslovně zdůrazňuje, že pražská univerzitní fundace je určena pro obyvatele domácího království, aby už nemuseli putovat za vyšším vzděláním do cizích zemí a naopak aby mohli zvat cizince ke studiu do Prahy.*⁵

Díky tomu také vzdělání lidé neodcházeli do zahraničí, ale zůstávali v Praze. Karel IV. byl panovníkem českým a římským a právě proto také chtěl, aby pražské učení bylo určeno také pro obyvatele říše římské. Tedy pro každého zájemce o univerzitní studium. Někteří z prvních profesorů byli dosazeni na univerzitu ze zahraničí, jiní původně vyučovali v nižších školách v Praze nebo v řádových učilištích.

Na počátku existovaly čtyři fakulty, právnická, lékařská, artistická a teologická. Artistická fakulta byla také nazývána fakultou svobodných umění, ostatní tři se řadily k „vyšším fakultám“.⁶

Roku 1372 se právnická fakulta díky odlišným názorům na pravidla, která zajišťovala fungování celého objektu, odděluje a vzniká tak samostatná právnická univerzita. Na konci 14. a během 15. století konflikty mezi nimi neustávaly a jejich důsledkem byl v roce 1419 zánik právnické univerzity. Zbylé tři fakulty vytvářejí základní třístupňový systém pražské univerzity.

Za doby husitských válek fungovala pouze fakulta artistická, ostatní tři zastavily svoji činnost téměř na dvě stě let.⁷

2.2.1 STUDENT

Ve středověku pojem student neboli scholaris, students, představoval posluchače vysoké školy. Studenti se od ostatních obyvatel lišili svou gramotností, tvořili základ pro vrstvu inteligence, která díky univerzitě začala vznikat. Dále také byli využíváni

⁵ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I, 1347/8-1622*, strana 35

⁶ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I, 1347/8-1622*, strana 39

⁷ Historie. *Univerzita Karlova, I. lékařská fakulta*. [online]. Dostupné z: <http://www.lf1.cuni.cz/historie>

ve správním aparátu církve, světské pozemkové vrchnosti, u panovníkova dvora a v městských úřadech.⁸

Studenti patřili také k těm, kteří opouštěli své rodné bydliště a díky studiím také cestovali. Cesty za studiem byly nazývány akademická peregrinace – peregrinatio academica. Studentova cesta začíná odchodem z nižší školy na univerzitu a poté pokračuje putováním se svým učitelem nebo spolužáky mezi jednotlivými univerzitními centry. Během prázdnin studenti navštěvují rodiče nebo cestují za prací, aby si zlepšili finanční postavení.⁹

Hlavní podmínkou pro možnost vzdělávání na jednotlivých univerzitách je znalost latiny, která sloužila jako vyučovací jazyk i jako komunikační prostředek ve světě akademiků, jelikož studenti na univerzitu přicházeli téměř z poloviny Evropy a latina byla jediným sjednocujícím jazykem, který byl pro dorozumívání možný.

Studium na univerzitě nebylo levné, ale mezi studenty byli také nemajetní, kterým byla část poplatků promíjena, v některých případech i veškeré poplatky spojené se vzděláním. Tito studenti byli podporováni stipendii i studijními nadacemi. Byli nazýváni chudí – pauperes.¹⁰

Nový adept studia na univerzitě byl přijat na základě rituálu, který byl nazýván beanie¹¹. Jednalo se o slavnostní zahájení, které bylo předem oznámeno písemně. Této události se účastnila celá univerzita, aby přivítala budoucí kolegy a spolužáky. Šlo o jakousi zkoušku trpělivosti. Příkladem může být student s kuklou na hlavě, na které byly oslí uši. Ty byly v průběhu slavnosti uřezány, aby adepti pilně studovali a nezůstali osly. Byli také uráženi. Nakonec byli posazeni na kozla a nato se stávali členy univerzity – membra universitatis.¹²

2.2.2 STUDENT - ABSOLVENT

První zkouška, která byla vykonávána, měla ústní podobu a student po jejím splnění získal titul bakalář. Po dalším studiu se mohl stát mistrem nebo doktorem, což bylo ještě doplňováno takzvaným licenciátem, který byl získáván před dosažením titulu a bylo mu tak povoleno vyučovat. Student mohl i po dosažení titulu mistr dále pokračovat

---

⁸ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 70

⁹ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 70

¹⁰ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 70

¹¹ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 71

¹² SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 71

ve svém vzdělávání na vyšších fakultách, proto se stávalo, že absolvent vyučoval na fakultě a současně na jiné fakultě studoval. Profesori mohli být tedy velmi mladí, jelikož měli povinnost na fakultě zůstat a pomáhat při výuce a zároveň se připravovat na mistrovské zkoušky. Na vyšších fakultách byla příprava o mnoho delší a také náročnější.¹³

Mezi studentem vyšších fakult a normálních byl i věkový rozdíl. Artistická fakulta přijímala šestnáctileté chlapce rovnou z nižších škol. Žádné střední školy neexistovaly. Adept měl zvládnout přečíst latinský text, umět zpívat a ovládat základní počítání. Podmínkou pro přijetí nebylo psaní, protože se nepředpokládalo zapisování vykládané látky. Studium svobodných umění trvalo čtyři až pět let, zatímco ostatní fakulty po nejméně pěti letech teprve udělovali nejnižší titul, tedy bakalářský. Studia na teologické fakultě trvala více než deset let, pokud chtěl student získat mistrovský titul. Členové artistické fakulty představovali nejnižší stupeň, po nich následovali medicí, poté právníci a nejvýše byli ceněni členové teologické fakulty.¹⁴

V Praze bylo hodnostní pořadí určeno na základě statutu, který vznikl roku 1392 dohodou celouniverzitní komise.

Bez ohledu na příslušnost k některé z fakult má být na prvním místě vždy rektor, pak mistři teologie, kanonického a civilního práva, a mistři medicíny. Až za nimi má přijít na řadu děkan artistické fakulty, poté licenciáti¹⁵ teologie, práva a medicíny. Po nich pak bakaláři teologie, poté mistři svobodných umění a to podle principu seniorátu, licenciáti a bakaláři "artium". Teprve pak měli být umístěni studenti podle předešlého pořadí fakult.¹⁶

2.3 VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1622 – 1802

Pobělohorská doba se projevila také na vývoji univerzity. V roce 1622 se vše přibližuje středověkému typu univerzit, ale v roce 1802 se již systém přibližuje moderním vysokým školám. Panovníci i státní orgány se pozvolna snaží pronikat do samosprávy univerzity a narušovat tak svobody, které měla.

---

¹³ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 71

¹⁴ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 68

¹⁵ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, *Slovník spisovného jazyka českého*, [online] Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=licenci%C3%A1t&sti=EMPTY&where=hesla&hsustr=no>

Licenciát v středověku a dosud v některých zemích střední stupeň akademické hodnosti mezi bakalářstvím a mistrovstvím

¹⁶ SVATOŠ, M. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy I*, 1347/8-1622, strana 70

Poté, co české stavy prohrávají v bitvě na Bílé hoře roku 1620 s Ferdinandem II., nastávají univerzity špatné časy, nejdříve má zaniknout. Nakonec se Ferdinand II. rozhodne k jejímu připojení k Ferdinandově jezuitské univerzitě. Nastaly mnohé dohady a až v roce 1654 byl spor vyřešen tím, že byla vytvořena společná, Karlo-Ferdinandova univerzita. Vznikla tak nová cesta k opětovné výuce práv, ale univerzita již byla z velké části podřízena státnímu dozoru. Josef II. přináší do zavedeného systému nové reformy. Univerzita i fakulty se stávají státním školským zařízením.¹⁷

Právnícké studium bylo čtyřleté a zahrnovalo také politologii. Od roku 1730 uděluje fakulta kromě titulu licenciáta a doktora obojího práva ještě titul doktora církevního práva. Student musel v průběhu studia skládat čtyři zkoušky, které byly později sníženy na tři, pokud uspěl, byl na konci připuštěn k písemným testům z veškerého odvětví práva, pokud splnil, zúčastnil se ještě diskuse, která se týkala také veškerých znalostí v oblasti práva. Poté již následovala promoce. Studium práv bylo drahé, platilo se téměř za vše (za zkoušky, promoci, diskuse, účast jednotlivých pracovníků fakulty na promoci...), proto také byl výrazně menší počet promovaných studentů než na jiných fakultách. Reformy Marie Terezie a Josefa II. měnily zkoušky, které začínaly být prováděny každý semestr. Dále bylo nutné absolutorium, které mělo ověřovat množství povinně odposlouchaných přednášek.¹⁸

Teologická fakulta měla jednotlivé stupně, které mohli lidé během studia získávat. Třetí stupeň se týkal právě akademických titulů. Tituly v té době byly čtyři – baccalaureatus biblicus, baccalaureatus formatus, licenciát a doktorát. Student, který chtěl získat bakaláře, musel být mistrem svobodných umění, dále měl mít tři nižší svěcení a před zkouškou slibovat, že do dvou let přijme další. Absolventovi muselo být minimálně dvacet dva let. Uchazeč, který byl ke zkoušce připuštěn, dostával otázky den předem, dvě zadávali ti, co zkoušeli scholastickou teologii, jedna byla z Písma svatého a jedna z kasuistiky. Zkouška byla hodinová, a pokud student uspěl, získal titul bakalář cursor. K získání úplného bakaláře musel ještě provést dvě diskuse, jedna trvala měsíc a druhá byla z jedné části teologie.

Promoce byla organizována průvodem, kdy se studenti odebrali za profesorem a mistry. Před nimi šel správce vysoké školy s žezlem fakulty a mířili do kostela na mši.

---

¹⁷ ČORNEJOVÁ I. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy II, 1622-1802*, strana 11

¹⁸ ČORNEJOVÁ I. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy II, 1622-1802*, strana 149-151

Následoval krátký proslov jednoho z absolventů, poté složili vyznání víry, líbali Evangelium a skládali bakalářský slib. Poté, co byli prohlášeni za bakaláře, dva až tři z nich prováděli diskusi, většinou na nějaký citát z Bible.

Zkouška k získání licenciátu probíhala kladením otázek z celé oblasti teologie, tyto otázky byly studentům předány tři dny předem, účastníci zkoušek si museli být schopni obhájit svůj názor a na dané téma argumentovat. I pokud chtěli získat tento titul, musely být vykonány dvě diskuse. Promoce se hodně podobala bakalářské.

Pro získání doktorátu už nebylo nutné skládat žádnou zkoušku, což se časem také změnilo.¹⁹

Na lékařské fakultě byla od založení výuka pouze teoretická, až od roku 1740 se začaly doporučovat studentům návštěvy nemocnic. Studium trvalo pět let a kromě závěrečných zkoušek nebylo studium nějakým způsobem organizováno. Student musel pouze prokázat účast na přednáškách a nařízených diskusích. Okolo roku 1747 byl zaveden studijní plán a byla tedy nutnost navštěvovat předepsané hodiny i semestrální zkoušky. Později byly již nařízeny klinické přednášky ve vojenské nemocnici. V roce 1790 byla založena všeobecná nemocnice, díky které se teprve začala rozvíjet výuka medicíny, jako ji známe v dnešní době. Studijní plán byl však v průběhu let ještě rušen a vytvoření medicíny tak, jak ji známe dnes, se protáhlo až do 20. století.²⁰

Filosofická fakulta byla nejpočetnější už jen z důvodu nutnosti získání titulu na této fakultě, pokud chtěli studenti pokračovat na některou z vyšších fakult. Tato skutečnost se však obcházela a na vyšších fakultách studovali i tací, kteří titul neměli. Nemohli bez něj ale promovat.²¹

2.4 VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1802 – 1918

Působení na univerzitě již bylo zaměřeno na výchovu doktorů, právníků i odborníků věd humanistických i přírodních. Proměňovaly se univerzity po celé Evropě, s výukou byla propojena i věda. Rozvoj univerzity v Praze se oproti těm německým univerzitám v Prusku a Sasku opožďuje a v první polovině 19. století je zde stále upřednostňována výuka před vědou. Hlavní slovo na univerzitách měly profesorské sbory.²²

---

¹⁹ ČORNEJOVÁ I. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy II, 1622-1802*, strana 79

²⁰ Historie 1. Lékařské fakulty UK, [online] Dostupné z: <http://www.lf1.cuni.cz/historie>

²¹ ČORNEJOVÁ I. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy II, 1622-1802*, strana 120

²² HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy III, 1802-1918*, strana 11

Doktoráty byly udíleny na vyšších fakultách. Právnický doktorát se získával na základě zkoušek, v roce 1810 byly tři rozšířeny na čtyři. Další podmínkou pro získání doktorátu byla vědecká diskuse na téma práce, která byla publikována tiskem. Užíval se titul “doktor obojího práva“, druhý název pro získání právnického titulu byl “doktor veškerých práv”.²³

Studium medicíny bylo prodlouženo ze čtyř let na pět. Dva roky musely být věnovány klinické výuce. Na fakultě bylo možné získat tituly Med. Dr., Chir. Dr., Mag. chirurgie, patron chirurgie (jednalo se o venkovského nebo městského ranlékaře), Mag. porodnictví, Mag. očního lékařství, Mag. zubního lékařství, porodní bába a lékárník.²⁴

Roku 1872 byl vydán nový rigorózní řád, kde také byly změněny akademické tituly Med. Dr., Chir. Dr., magistr chirurgie, magistr porodnictví. Změna spočívala v zavedení jednoho jediného titulu MUDr. (medicinae universae doctor). Lékařská fakulta vyučovala v českém jazyce až roku 1883.²⁵

V roce 1848 nastala velká změna, rozvíjí se technické školství a je připojeno jako pátá fakulta k univerzitě. Roku 1882 je univerzita rozdělena na část německou a českou.²⁶

2.5 VÝVOJ TITULŮ V LETECH 1918 – 1990

Vztah obou univerzit v Praze byl kodifikován zákonem, který vznikl dne 19. února 1920. Jeho první paragraf: *Česká universita jest pokračovatelkou starobylého vysokého učení Karlova. Jména obou pražských universit ustanovená ze dne 28. února 1882 č. 24, ř. z.: „Česká universita Karlo-Ferdinandova“ a „Německá universita Karlo-Ferdinandova“ se zrušují. České universitě se vrací jméno „Universita Karlova“. O jménu německé university rozhodne se zvláštním zákonem.*

V zákoně dále bylo nakázáno rozvázat společná práva a jmění obou univerzit. Všechny knihy a obrazy vzniklé před rokem 1882 tedy patřily české univerzitě. Dochází k rozvoji univerzit v Brně a Bratislavě, do jejichž rozvoje je pražská univerzita zapojena také. Později univerzita v Brně přijímá název Masarykova, k čemuž dal sám prezident svolení.²⁷

²³ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy III, 1802-1918*, strana 46

²⁴ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy III, 1802-1918*, strana 53

²⁵ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy III, 1802-1918*, strana 140

²⁶ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy III, 1802-1918*, strana 11

²⁷ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy IV, 1918-1990*, strana 23

Roku 1920 je rozdělena filosofická fakulta, díky čemuž vzniká také fakulta přírodovědecká. Tento krok byl žádaný již před válkou, tehdy se ho ale nepodařilo splnit.

V únoru 1948 dochází k celé řadě změn ve školské správě. Původní fakulty se štěpily a vznikaly nové, které později zase zanikaly. Některé formy z nových forem studia se ale staly trvalou součástí univerzity. Objevilo se večerní a dálkové studium, jelikož byl malý počet vzdělaných lidí a pracující nemohli univerzity navštěvovat. Studium bylo pěti až šestileté. Také existovalo speciální dvou až tříleté studium, při kterém byl přerušen pracovní poměr. Tyto mimořádné formy studia se rozšířily na společensko-vědní, filosoficko-historické, filologické, pedagogické a právnické fakulty, nakonec byla tato forma rozšířena s výjimkou medicíny na všech fakultách.

Zdeněk Nejedlý předložil jménem vlády na 45. schůzi Národního shromáždění 18. května 1950 ke schválení Zákon o vysokých školách.²⁸

Roku 1953 se přípravou k dosažení vyšších pedagogických hodností stal „kandidát věd“ (ve zkratce CSc.). Tento vědecký titul se měl stát podmínkou pro dosažení hodnosti doktora věd (ve zkratce DrSc.), zde byla obhajována disertační práce.²⁹

Další zákon roku 1966 však nepřinášel to vysokoškolského systému mnoho změn. *Vysoké školy přiznávají tyto tituly; a) absolventům lékařského studia titul „doktor medicíny“ (ve zkratce MUDr.)... Na druhém místě pak absolventům vysokých škol univerzitního směru s výjimkou absolventů lékařského studia..., kteří vykonávají předepsanou rigorózní zkoušku ze zvoleného vědního oboru a jeho širšího základu na fakultách uvedených v rigorózním řádu, přiznávají vysoké školy tituly „doktor práv“ (ve zkratce JUDr.) nebo „doktor přírodovědy“ (ve zkratce RNDr.) nebo „doktor filosofie“ (ve zkratce PhDr.). Za třetí bylo ustanoveno, že absolventi všech vysokých škol jsou oprávněni používat, pokud vyučující na školách poskytujících střední vzdělání, pracovní označení středoškolský profesor.³⁰*

Od studentů medicíny se nevyžadovaly rigorózní zkoušky, ale státní závěrečné zkoušky, které byly stejně náročné.

Absolventi technických, ekonomických a zemědělských vysokých škol získávají tituly „inženýr“ nebo „inženýr architekt“ (ve zkratce Ing. nebo Ing. arch.), absolventi veterininy „doktor veterinářství“ (ve zkratce MVDr.). Studenti malířství, sochařství

---

²⁸ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy IV*, 1918-1990, strana 299

²⁹ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy IV*, 1918-1990, strana 451

³⁰ HAVRÁNEK, J. A KOL., *Dějiny Univerzity Karlovy IV*, 1918-1990, strana 317-318

a architektury na uměleckých vysokých školách získávají tituly „akademický malíř“, „akademický sochař“ a „akademický architekt“.³¹

Školský zákon z roku 1980 upozorňuje na skutečnost, že studenti se stávají absolventy až po vykonání státní závěrečné zkoušky s výjimkou lékařských a veterinárních studijních oborů, ve kterých je vykonávána rigorózní státní zkouška. Studenti, kteří ukončili studium státní závěrečnou zkouškou, mohou poté vykonat rigorózní zkoušku, po které jsou jim přiznány tituly, které se od roku 1966 moc nemění. Je uznáván také titul absolventům pedagogických fakult a fakult tělesné výchovy a sportu „doktor pedagogiky“ (ve zkratce PaedDr.) a absolventům farmaceutických fakult „doktor farmacie“ (ve zkratce PharmDr.).³²

Absolventi Vysoké školy politické ústředního výboru Komunistické strany Československa a absolventi Vojenské politické akademie Klementa Gottwalda získávají titul „doktor sociálně politických věd“ (ve zkratce RSDr.).³³

Tituly mohou být studentům přiznány i bez vykonání státní rigorózní zkoušky na základě výborných výsledků v průběhu studia a na základě vykonání studia s vyznamenáním.

2.6 BOLOŇSKÝ PROCES

Tento proces by se měl zabývat tvorbou evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. Jeho počátek sahá již do roku 1988, kdy se setkali v Sorbonně na počest sedmi set let od založení pařížské univerzity ministři školství z Francie, Německa, Itálie a Velké Británie a podepsali zde takzvanou „Sorbonnskou deklaraci“.

V úvodní části Sorbonnské deklarace se praví: Evropský prostor se v poslední době posunul o několik velmi významných kroků kupředu. Ať jsou tyto změny jakkoliv významné, nesmíme zapomenout, že Evropa není pouze Evropou eura, bank a ekonomiky: musí být i Evropou znalostí. Je potřeba posílit a vybudovat intelektuální, kulturní, sociální a technický rozměr našeho kontinentu. Musí to být univerzity, které budou tuto dimenzi z velké části vytvářet a budou v jejím rozvoji hrát hlavní roli.

---

³¹ SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY, Ročník 1966, *Zákon o vysokých školách*, [online] Dostupné z: aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1397

³² SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA, Ročník 1980, *Zákon o vysokých školách*, [online] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=39&r=1980>

³³ SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA, Ročník 1980, *Zákon o vysokých školách*, [online] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=39&r=1980>

Hlavním úkolem bylo spojení jednotlivých národů a nalezení společného programu a cílů, které spolu budou vytvářet. Dále měla za úkol zajistit lepší přístupnost na trhu práce a kromě toho také prosazovala společný rámec pro podporu uznávání akademických zkoušek v zahraničí.

Závěrečná část Sorbonnské deklarace: Výročí založení Pařížské univerzity zde na Sorbonně je tou slavnostní příležitostí, abychom vykročili na náročné cestě k vytvoření Evropské zóny vysokého školství, kde se národní identity a společný zájem skloubí navzájem ku společnému prospěchu Evropy, jejích studentů a jejích občanů. Vyzýváme ostatní země Evropské unie a ostatní evropské země, aby se k nám připojily, a všechny evropské univerzity, aby posílily postavení Evropy ve světě tím, že budou stále zlepšovat a modernizovat vzdělání pro občany svých zemí.³⁴

Na toto setkání o rok později 19. června 1999 v Boloni navázali ministři školství 29 evropských zemí a podepsali společné prohlášení. Mezi zúčastněnými státy byla také Česká republika. Toto prohlášení je nazýváno „Boloňská deklarace“.

Jedním ze záměrů je přejít na dvoustupňové vysokoškolské studium a tím i uznávání tří stejných akademických titulů. Prvním stupněm – pregraduálním je bakalářské studium, na které má navazovat druhý stupeň – graduální. Ten má být buď krátký, po jehož vystudování lze získat magisterský akademický titul, nebo dlouhý, který se bude ukončovat získáním doktorátu. Deklarace zdůrazňuje tříletý bakalářský stupeň studia, díky kterému získáme kvalifikaci pro otevřený evropský trh práce. Toto studium tedy má být plnohodnotně uznávané.³⁵

Český systém terciárního vzdělávání má třístupňovou strukturu určenou zákonem o vysokých školách, tato struktura se velmi podobá myšlence, kterou uvádí deklarace. Pouze vstup do doktorských studijních programů po skončení bakalářského studia náš zákon o vysokých školách neumožňuje.

Mezi další body, které mají být díky deklaraci projednávány a v průběhu dalších deseti let plněny, patří zřízení systému kreditů, v němž jeden rok odpovídá přibližně počtu 60 kreditů.

---

³⁴ doc. Ing. MILAN HUTYRA, CSc., *Česká společnost pro jakost. Kvalita ve vzdělávání a její zabezpečování v prostředí vysokých škol*, Dostupnost [on-line] - <http://www.csq.cz/12008>

³⁵ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Praha 2001, *Bílá kniha, Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*, strana 71

Dále je předpokládáno, že by do budoucna v tom nejlepším případě měla část studia každého ze studentů probíhat na jiné vysokoškolské instituci, a to především v zahraničí. Z tohoto hlediska vyžaduje mezinárodní spolupráce zlepšení zejména po jazykové stránce, to znamená prohloubení jazykových schopností a dovedností.

Důležité je také posílení evropské spolupráce a s tím tedy spojené zajištění kvality právě díky sjednocení jednotlivých kritérií.

Cesta ke splnění těchto tezí je dlouhá a její realizace je projednávána každé dva roky, později každé tři roky na jednotlivých konferencích ministrů.

Dnes je do boloňského procesu zapojeno 47 zemí. Tyto země musely splnit podmínky pro přijetí. V první řadě se zavázaly, že budou plnit cíle procesu, které se týkají vysokoškolského vzdělávání v jejich zemi. Žádost o členství musí také obsahovat, jakým způsobem budou cíle plnit.³⁶

2.6.1 KONFERENCE MINISTRŮ ŠKOLSTVÍ

1. Boloňské komuniké – 19. června 1999³⁷

29 evropských zemí podepisuje boloňskou deklaraci.

2. Pražské komuniké – 19. května 2001³⁸

Pražské setkání je prvním po dvou letech a zároveň jedním z nejdůležitějších. Do programu se postupně připojují další země a na tomto setkání je domluvena největší vysokoškolská reforma za posledních 30 let.

Jsou zde projednávány již známé cíle Boloňské deklarace a postupně jsou přidávány další. Opětovně je vyzdvihován systém vzdělávání s jeho dvoustupňovým programem, který zahrnuje 3 roky bakalářského studia, 2 roky magisterského a nakonec 3 roky studia na doktorát.

Dále spolupráce o uznávání dokladů o studiu a také definitivní přijetí kreditového systému.

K boloňskému procesu je připojeno celoživotní vzdělávání, které je bráno jako základní prvek Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání.

---

³⁶ *Boloňský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

³⁷ *Boloňský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

³⁸ *Boloňský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

*V souladu se světovým trendem bude zdůrazňován obecný koncept celoživotního učení, k jehož rozvoji je nutná rozmanitá a přístupná struktura nejen terciárního sektoru, ale celého vzdělávacího systému, nabízející moderní formy studia, s využitím informačních a komunikačních technologií. V tomto systému lze umožnit uchazečům takový přístup ke vzdělání, kdy budou mít možnost zvolit si vlastní vzdělávací cestu, odpovídající jejich zájmům a schopnostem, v případě potřeby ji měnit a pokračovat ve vzdělávání v průběhu celého života.*³⁹

Celoživotní učení se tak stalo trendem na celém světě a vysoké školy se díky tomu podílejí na tvorbě jednotlivých kurzů a programů. Úkolem tohoto vzdělávání je vytvořit nabídku pro skupiny studentů, kteří na vysoké školy nenastoupili nebo vysokoškolské studium nedokončili. Dále také pro již zaměstnané osoby, které se musí v rámci svého povolání dále vzdělávat.

Zasedání také vede k zapojení vysokoškolských institucí a studentů, kteří se dále také podílejí na realizaci jednotlivých bodů.

3. Berlínské komuniké – 19. září 2003⁴⁰

Zde se k dosavadním členům přidalo dalších sedm zemí a do procesu se jich tímto zapojilo již 40. Na tomto setkání je doporučeno zavedení kreditového systému také v rámci celoživotního vzdělávání.

Dále jsou určeny tři nejdůležitější opěrné body do příštích let. Jedním z nich je zavedení prvních dvou stupňů studia, tedy bakalářského a magisterského programu, poté zavedení třetího stupně, tedy studií doktorských, namísto tradičního jednolitého dlouhého studia. Tento bod byl vyzdvihován již na setkání v Praze.

Výsledkem berlínského komuniké je také dohoda, že od roku 2005 každý absolvent studia obdrží Dodatek diplomu v cizím jazyce.

Za další zásadní změnu do příštích let je pokládáno zkvalitnění studia a poté snazší uznávání vzdělání. Kvalitu studia můžeme ověřit na základě dosažené úrovně vzdělání studentů, zde není důležité, zda se jedná o zápočet či zkoušku nebo jestli srovnáváme průběh celého studia. Hodnotí se také spokojenost studentů i absolventů, kteří již před určitou dobou studium dokončili.

---

³⁹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Praha 2001, *Bílá kniha, Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*, strana 72.

⁴⁰ *Boloňský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

Má být vypracována metodologie a kritéria, na kterých se ministři evropských zemí mohou shodnout na setkání v roce 2005.

Důležitým krokem je souhlas k tomu, aby se na průběhu boloňského procesu podílely také vysoké školy.

4. Bergenské komuniké – 19. a 20. května 2005⁴¹

Stanovenou prioritou pro následující dva roky je systém diplomů a titulů, projednává se hlavně uznávání stejných akademických titulů i na doktorské úrovni, zavádění standardů a směrnic právě pro zajištění kvality studia, které se řešilo již na minulém setkání a poté tvorba národních rámců kvalifikací.

*Ministři přijali dva dokumenty na celoevropské úrovni: 1. Rámcem kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (Overarching framework of qualifications for EHEA) 2. Soubor standardů, postupů a hlavních směrů v oblasti zabezpečení kvality (Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area) a přijali též princip Evropského registru agentur pro zabezpečování kvality.*⁴²

5. Londýnské komuniké – 18. května 2007⁴³

V letech 2005 až 2007 se povedlo docílit velkého pokroku v uskutečnění Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, také proto byly v Londýně projednány další cíle, na které by se měli účastníci boloňského procesu zaměřit.

Jedním z nich je již na začátku uváděná mobilita studentů i pedagogických pracovníků, je vyzdvihována myšlenka, že by každý student měl část svého studijního programu absolvovat na jiné vysokoškolské instituci a to nejlépe za hranicemi.

Jako další je projednávání zlepšení rozšiřování informací o prostoru vysokoškolského vzdělávání a také o uznávání tohoto procesu na celém světě.

Účastníci se také pozastavují nad tím, jak by bylo možní zlepšit zaměstnatelnost ve vztahu k systému studia, který je založen právě na třech stupních a celoživotním učení.

6. Lovaňské komuniké – 28. až 29. dubna 2009⁴⁴

Zde byly stanoveny priority pro následující desetiletí. Pokračuje se v revoluční změně, kdy je najednou sdružováno 46 vysokoškolských systémů ve 46 zemích.

⁴¹ Bolonský proces, Dostupnost [on-line] - http://www.europa.sk/bolonsky_proces

⁴² doc. Ing. MILAN HUTYRA, CSc., Česká společnost pro jakost. Kvalita ve vzdělávání a její zabezpečování v prostředí vysokých škol, Dostupnost [on-line] - <http://www.csq.cz/12008>

⁴³ Bolonský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

⁴⁴ Bolonský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, Dostupnost [on-line] - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>

Poprvé v historii se můžeme na evropské úrovni dohodnout, jak bude vysokoškolský systém fungovat a zapojit tak do dění nejen Radu Evropy, UNESCO, ale také vysoké školy, studenty, rektory, děkany a všechny akademické pracovníky.

V průběhu deseti let boloňský proces dospěl k velkému pokroku, je dosaženo dodatku k diplomu v cizím jazyce, pracuje se na národním rámci kvalifikací. Naše konference by také měla sloužit k tomu, abychom se zamysleli nad tím, čeho jsme již dosáhli.

Boloňská deklarace byla podepsána a představena ve stejném roce jako euro a přál bych si, aby vysokoškolský diplom znamenal to samé ve všech zemích, které se účastní boloňského procesu a aby svůj diplom mohli absolventi svobodně použít ve všech zemích stejně tak jako se používá euro v zemích eurozóny.⁴⁵

Toto pronesl ve svém projevu Ondřej Liška, který je v letech 2007 – 2009 ministrem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

7. Budapešťsko-vídeňská deklarace – 12. března 2010⁴⁶

Na konci prvního desetiletí boloňského procesu je přijata Budapešťsko-vídeňská deklarace a to 12. března 2010, která oficiálně zahajuje Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání, který byl nastíněn již před deseti lety právě v Boloni pomocí boloňské deklarace.

Ministři touto deklarací vítají Kazachstán jako 47. zemi, která se do procesu zapojuje, zdůrazňují a vyzdvihují, jak je důležité partnerství zemí, díky němuž dochází také k partnerství mezi veřejnými orgány a vysokoškolskými institucemi, jejichž důležitou součástí jsou také studenti a akademičtí pracovníci. Je zde také popsáno, že boloňský proces vyvolává značný zájem i v dalších částech světa a je tak zviditelňován evropský vysokoškolský systém po celém světě. Zopakovali svůj závazek provádět jednotlivé cíle a priority, které byly stanoveny na konferenci v Lovani.

8. Bukurešťské komuniké – 26. – 27. dubna 2012⁴⁷

Vysoké školy se snaží přispět k řešení této krize kvalitním vzděláváním studentů a připravováním svých absolventů na budoucnost. Jedním z hlavních témat je tedy spolupráce vysokých škol se zaměstnavateli a následnými firmami, kde mohou absolventi

---

⁴⁵ <http://archive.ehea.info/search>. Conference of the European Ministers Responsible for Higher Education 28 April 2009, Leuven. Speech by Ondřej Liška for the 1st Plenary Session

⁴⁶ EVROPSKÝ ŘÍDÍCÍ VÝBOR PRO MLÁDEŽ, 7. konference evropských ministrů mládeže (Budapešť, 23. - 24. září 2005)

⁴⁷ *Nové výzvy Boloňského procesu*, Dostupnost [on-line] - <https://vsmonitor.wordpress.com/2012/04/07/nove-vyzvy-bolonskeho-procesu/>

studia hledat práci. Podle statistik totiž právě absolventi vysokých škol patří k těm skupinám, u kterých se projevuje nejvyšší nezaměstnanost.

Vzdělávání v terciární sféře má být přístupné všem nadaným uchazečům o studium, a proto se zde řeší netradiční sociální skupiny a spravedlivý přístup k nim nejen, co se týká přístupu ke studiu, ale i rozdílů, které nastávají v průběhu a při ukončování vysokoškolského studia. Těmto studentům má být zajištěno úspěšné zakončení studia. Tento způsob má vést ke zvýšení celkové úspěšnosti studia těchto znevýhodněných skupin.

Další téma diskuse je financování vysokých škol, boloňský proces se tímto až do této doby mnoho nezabýval.

Ministři přijímají Strategii pro mobilitu v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání, jejímž cílem je zajištění kvalitní mobility, což se projednává od samého počátku zavedení boloňského procesu. Bohužel se zatím nedaří odstranit všechny překážky. Například je problémem uznávání dosažených kvalifikací na zahraničních univerzitách. Potíže jsou také se získáváním víz a pracovních povolení.

Tento problém a také rovnost studentů, ať mají jakékoli ekonomické zázemí, tvoří problém, který se dosud nedaří řešit, nenapomáhá tomu ani nedostatek financí, jelikož v některých státech se do finanční tísně dostává celá řada vysokých škol.

9. Další konference je plánována na 14. a 15. května 2015 v Arménii.

2.7 SOUČASNOST

V dnešní době máme studium rozdělené do jednotlivých studijních programů.

Prvním z nich je bakalářský studijní program, který je přípravou pro výkon povolání nebo poté pro následující magisterský studijní program. Tento program zahrnuje jak teoretické, tak i soudobé poznatky. Doba studia je ve standardním čase tři, nejvýše čtyři roky. Studium se ukončuje pomocí státní závěrečné zkoušky a obhajoby bakalářské práce. Absolventům tohoto programu se uděluje titul „bakalář“. Pokud absolvent vystuduje obor týkající se umění, získává titul „bakalář umění“.

Druhým je magisterský studijní program, který se zaměřuje na získání poznatků teoretických, které jsou výsledkem vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a dále také na rozvíjení schopností k samovolné tvůrčí činnosti. V oblasti umění se tento program zaměřuje na rozvíjení talentu a uměleckou přípravu. Program může navazovat na bakalářské studium a poté je doba studia jeden až tři roky, pokud je udělena akreditace magisterskému oboru, který nenavazuje na bakalářský, může se doba studia prodloužit na pět až šest let. Toto studium je ukončeno také státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. V oblasti ekonomie, technických věd a technologií, zemědělství, lesnictví, vojenství student získává titul „inženýr“. V oblasti architektury „inženýr architekt“. V oblasti lékařství „doktor medicíny“. V oblasti zubního lékařství „doktor zubní medicíny“. V oblasti veterinárního lékařství a hygieny „doktor veterinární medicíny“. V oblasti umění „magistr umění“ a v ostatních oblastech magistr. Studenti, kteří získají právě tento titul, mohou vykonávat také státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je také obhajoba rigorózní práce. Po jejím vykonání získávají v oblasti práva titul „doktor práv“, v oblasti humanitních, pedagogických a společenských věd „doktor filosofie“, v oblasti přírodních věd „doktor přírodních věd“, v oblasti farmacie „doktor farmacie“, v oblasti teologie „licenciát teologie“ nebo „doktor teologie“, pro oblast katolické teologie „licenciát teologie“.

Třetí program je doktorský, zabývá se vědeckým bádáním a samostatnou tvůrčí činností v oblasti výzkumu nebo vývoje. Doba studia je v prezenčním programu nejméně tři a nejvýše čtyři roky. Toto studium probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele a je ukončeno státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, která musí obsahovat výsledky připravené k uveřejnění nebo již uveřejněné.

Po absolvování tohoto programu je student připraven k samostatné vědecké činnosti. Studenti získávají titul „doktor“, v oblasti teologie „doktor teologie“.⁴⁸

K žádnému z těchto programů se neřadí studium na vyšších odborných školách. Jejich absolventi získávají titul „diplomovaný specialista“. Jeho zkratkou je Dis., uváděný za jménem. Zde se nejedná přímo o akademický titul.

2.7.1 ZKRATKY AKADEMICKÝCH TITULŮ⁴⁹

Tyto zkratky uvádíme před jménem.

Tituly, které jsou výsledkem ukončeného bakalářského studia.

Bc. – bakalář

BcA. – bakalář umění

Tituly, které se získávají po dokončení magisterského studia.

Ing. – inženýr

Ing. arch. – inženýr architekt

MUDr. – doktor všeobecného lékařství

MDDr. – doktor zubního lékařství

MVDr. – doktor veterinárního lékařství

MgA. – magistr umění

Mgr. – magistr

Po dokončení magisterského studia a vykonání státní rigorózní zkoušky.

JUDr. – doktor práv

RNDr. – doktor přírodních věd

PharmDr. – doktor farmacie

ThDr. – doktor teologie

ThLic. – licenciát teologie

PhDr. – doktor filozofie

Dále již podle vysokoškolského zákona nejsou udíleny tituly, které existovaly ještě dříve, jedná se o titul PaedDr. – doktor pedagogiky, RSDr. – doktor sociálních věd, RCDr. – doktor obchodních věd a RTDr. – doktor technických věd.

---

⁴⁸ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *Zákon o vysokých školách*, Dostupnost [on-line] - <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi>

⁴⁹ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka*, Dostupnost [on-line] - <http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>

2.7.2 ZKRATKY AKADEMICKO – VĚDECKÝCH TITULŮ⁵⁰

Tyto zkratky uvádíme za jménem.

Tyto tituly jsou udělovány studentům doktorských programů, kteří složili státní doktorskou zkoušku, jejíž součástí je také obhajoba disertační práce.

Ph.D. – doktor

Th.D. – doktor teologie

Podle vysokoškolského zákona již nejsou udělovány následující tituly.

CSc. – kandidát věd

DrSc. – doktor věd

Dr. – doktor - tato zkratka byla později nahrazena zkratkou Ph.D.

DSc. – doktor věd

Dr. h. c. – čestný doktor

2.7.3 ZKRATKY VĚDECKO-PEDAGOGICKÝCH TITULŮ⁵¹

Vědecko-pedagogické tituly jsou uváděny před jménem a obvykle se píše s malým počátečním písmenem.

doc. – docent

prof. – profesor

Docentem je uchazeč jmenován na základě habilitačního řízení, ve kterém se ověřuje jeho vědecká či umělecká kvalifikace. Ověřování se provádí na základě habilitační práce a její obhajoby, na základě habilitační přednášky a také již získané pedagogické praxe. Vědecká rada po získání většiny hlasů komise postoupí návrh na jmenování docentem rektorovi, který již titul může přidělit.⁵²

Profesora jmenuje prezident republiky na základě návrhu vědecké rady vysoké školy. Předpokladem ke jmenování je již dříve získaný titul docent. Návrh uchazeče musí být podpořen minimálně dvěma stanovisky profesorů stejného nebo příbuzného oboru nebo na návrh děkana nebo rektora, podaný vědecké radě fakulty nebo vysoké školy.

---

⁵⁰ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka*, Dostupnost [on-line] - <http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>

⁵¹ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka*, Dostupnost [on-line] - <http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>

⁵² *Zákon o vysokých školách*, Dostupnost [on-line] <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi>

Pokud jde o vědeckou radu fakulty, ta předloží svůj návrh na jmenování profesorem vědecké radě vysoké školy, která následně tajně hlasuje o předložení návrhu ministři. Jestliže se jedná o vědeckou radu vysoké školy, je návrh předkládán již přímo ministři.⁵³

2.7.4 POŘADÍ TITULŮ⁵⁴

V případě, kdy absolvent získá titul, který již není jeho první, nejprve píšeme ten z titulů, který je vyšší. V některých případech nižší titul neuvádíme vůbec (Bc.).

Např. Mgr. Bc. Pavel Novák

V momentě, kdy se jedná o tituly stejně hodnotné, píšeme u jména titul získaný nejdříve.

Např. Mgr. Ing. Pavel Novák nebo naopak Ing. Mgr. Pavel Novák

Pokud se jedná o dva totožné tituly, doporučuje se mezi ně vsunout symbol & nebo latinská spojka et.

Např. Ing. & Ing. Pavel Novák nebo Ing. et Ing. Pavel Novák

Tituly uváděné před jménem nejsou oddělovány čárkou, tituly za jménem poté čárkou oddělujeme.

Např. prof. Ing. Pavel Novák, Ph.D., dr. h. c.

2.7.5 OSLOVOVÁNÍ AKADEMIKŮ⁵⁵

Z hlediska oslovení v psané podobě studenti nejčastěji komunikaci začínají výrazem „Dobrý den“, což se hodí do konverzace, ve které předem nevíme, od koho máme čekat odpověď.

Oslovení „vážená paní/vážený pane“ produktor v psané komunikaci, běžně tedy za pomoci internetu, nepoužívá, patrně nese příznak knižnosti, který se do internetového prostoru nehodí. Také se studenti vyhýbají užívání oslovení „Vy/vy“, raději použijí neosobní konstrukce. Např. *Chci se zeptat*, nikoliv *chci se Vás zeptat*.⁵⁶

---

⁵³ *Zákon o vysokých školách*, Dostupnost [on-line <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach-text-se-zpracovanymi>]

⁵⁴ ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka*, Dostupnost [on-line] - <http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>

⁵⁵ PhDr. PAVLA CHEJNOVÁ, Ph.D., *Nechcete pedagoga zbytečně naštvat? Ověřte si, jaký má titul!*, Dostupnost [on-line] - <http://forum.cuni.cz/IFORUM-14898.html>

⁵⁶ ŠMEJKALOVÁ, M. A L. JANOVEC, *Jste zlatíčko aneb Kterak odchytit Daňka*, *Zdvořilost v soudobé studentské e-mailové komunikaci*, Český jazyk a literatura, 2011/2012, s. 61-67

Někteří studenti jsou schopni začínat konverzaci dokonce bez jakéhokoli oslovení a pozdravu, což je nejhorší možná varianta.

Nejnižší titul Bc., tedy bakalář, se v češtině u oslovení nepoužívá, prvním titulem, kterým oslovujeme je Mgr., tedy *pane magistře/paní magistro*. Dalším titulem, který se při oslovování nepoužívá, je Dr. h. c., tedy čestný doktorát.

Při oslovování nepoužíváme kombinaci titulu a jména a ani titul v podobě zkratky. Např. *Vážený pane docente Nováku nebo Vážený pane doc. Nováku*.

Titul nemusíme u oslovování používat, pokud budeme v kontaktu s vyššími akademickými hodnostáři, v tomto případě je lepší použít název jejich funkce, např. *rektor, děkan, proděkan*. Při oficiální akademické komunikaci se můžeme setkat s oslovením *Vaše Magnificence, pane rektore nebo Spectabilis⁵⁷ pane děkane a Honorabilis⁵⁸ pane proděkane*.

V psané konverzaci je také nutné uvádět, na jaký předmět se student ptá a z jakého je ročníku. Nevhodné je také použití rozkazů, spíše se používá kondicionál (*Mohl byste mě prosím zapsat na předmět*). Dále není slušné používat v takovéto konverzaci smajlíky, jelikož na některé pedagogy může tento způsob komunikace působit urážlivě.

---

⁵⁷ Spectabilis – znamenitý, oslovení a titul děkana fakulty, Dostupnost [on-line] - <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/spectabilis-lat-spektabilis>

⁵⁸ Honorabilis – velevážený, ceremoniální oslovení proděkana fakulty, Dostupnost [on-line] - <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/honorabilis>

3 PRAKTICKÁ ČÁST

Výzkum

Cílem mého výzkumu bylo ověřit znalost akademických titulů u různých věkových kategorií. V jednotlivých kategoriích podle věku jsem se snažila o vyrovnanost počtu respondentů.

V této části vyhodnotím jednotlivé otázky a srovnám mezi sebou kategorie, abych mohla určit, která z nich je ve znalosti akademických titulů nejsilnější a která naopak nejslabší.

Výzkum byl prováděn pomocí dotazníku s otevřenými otázkami. Dotazník byl podáván v elektronické podobě, která je z mého pohledu v dnešní době nejrozšířenější. Formulář byl tak dostupný všem bez rozdílu vzdělání.

Výzkumu se zúčastnilo 100 respondentů.

Dotazník

Dotazník obsahuje 10 otevřených otázek. Součástí je také dotaz na věk, pohlaví a vzdělání respondenta, jinak je anonymní.

Některá z otázek obsahuje doplňující otázku, například vysvětlení, který titul je uváděn před jménem a naopak za jménem nebo v jaké oblasti byl daný titul udílen.

Akademický titul Bc. byl vyřazen na základě předchozí pilotáže díky všeobecné znalosti těchto titulů u dotazovaných. Pilotáž probíhala prostřednictvím vypracovaného dotazníku, který byl vypracován pár respondenty, díky kterým byla zjišťována obtížnost zadaných otázek.

Respondent

Dotazníky jsou rozděleny do čtyř věkových kategorií – do 18 let, 19 - 30, 31 – 60 a 61 a více, počet osob v jednotlivých kategoriích je vyrovnaný, dále podle pohlaví, které podle mého názoru nebude hrát velkou roli a podle dosaženého vzdělání – základní, střední s maturitou, střední bez maturity a vysokoškolské nebo kategorie, která zahrnuje ještě studující. Myslím si, že největší rozdíl v odpovědích na otázky se projeví u dosaženého vzdělání daných respondentů a z hlediska věkové kategorie, kde se znalosti odlišují.

Vyhodnocení

Jednotlivé kategorie mezi sebou vyhodnotím a porovnáám. Vyhodnocení je uváděno v procentech pomocí tabulek a grafického zobrazení pro lepší přehlednost mého výzkumu a jeho výsledků. Zapsán je také počet správných a špatných odpovědí, kolik respondentů odpověď na otázku znalo a kolik naopak ne.

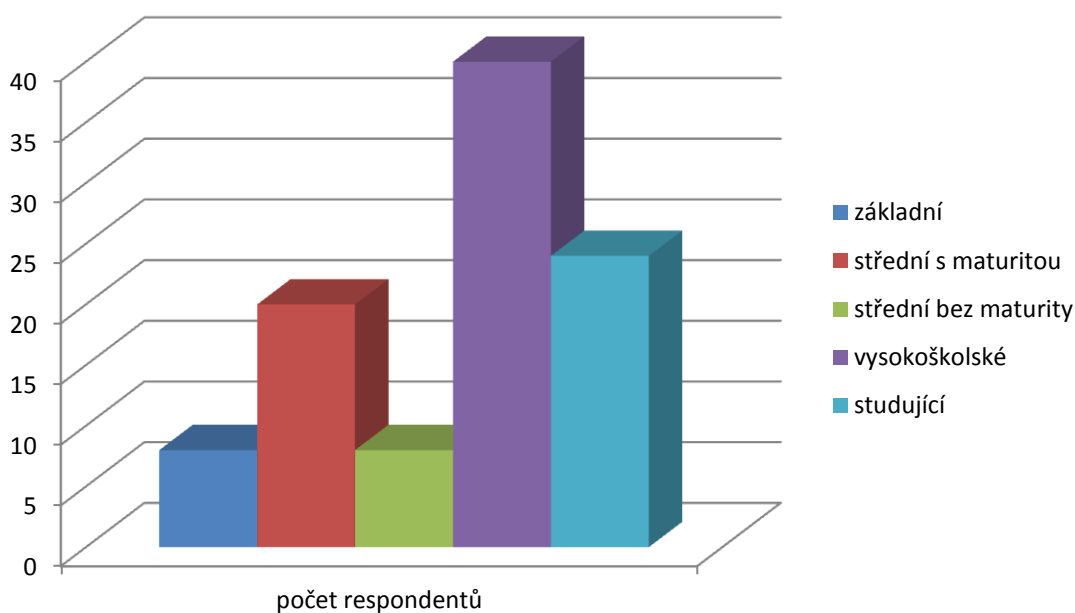
Závěr obsahuje celkové shrnutí mého výzkumu.

3.1 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTA

3.1.1 DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ

Tab. 1 – Počet respondentů a jejich rozdělení dle vzdělání

Celkový počet respondentů			100	
základní	střední s maturitou	střední bez maturity	vysokoškolské	studující
8	20	8	40	24

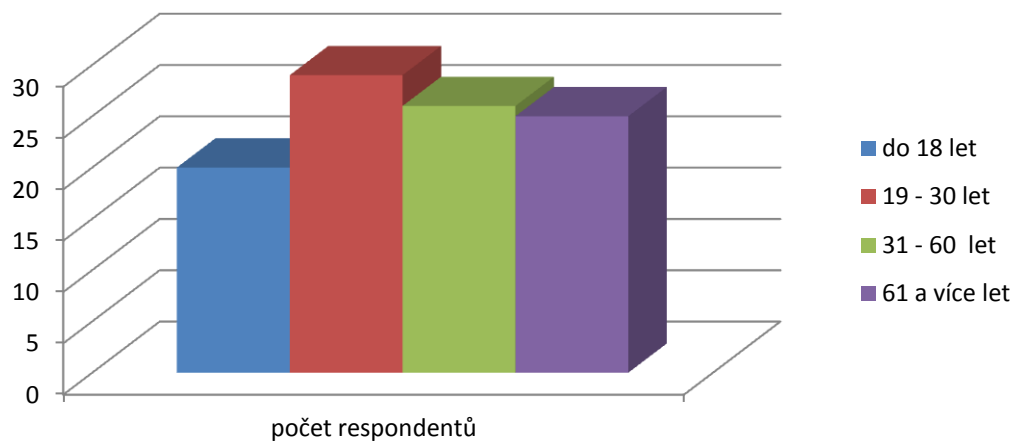
Obr. 1 – Grafické rozdělení respondentů dle dosaženého vzdělání

Na vypracovaný dotazník dohromady odpovědělo 100 respondentů. Nejvíce zastoupenou kategorií z hlediska dosaženého vzdělání tvoří kategorie vysokoškolsky vzdělaných, dále následuje kategorie studujících a respondenti se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou.

3.1.2 VĚK

Tab. 2 – Rozdělení respondentů dle jejich věku

do 18 let	19 – 30 let	31 – 60 let	61 a více let
20	29	26	25

Obr. 2 – Grafické rozdělení respondentů dle věku

Z hlediska věku jsem se snažila o přibližnou vyrovnanost u všech čtyř kategorií.

3.1.3 POHLAVÍ

Tab. 3 – Rozdělení respondentů dle pohlaví

muž	žena
48	52

Počet mužů a žen je také vyrovnaný, ale nepředpokládám, že bude z hlediska posuzování znalosti titulů hrát velkou roli.

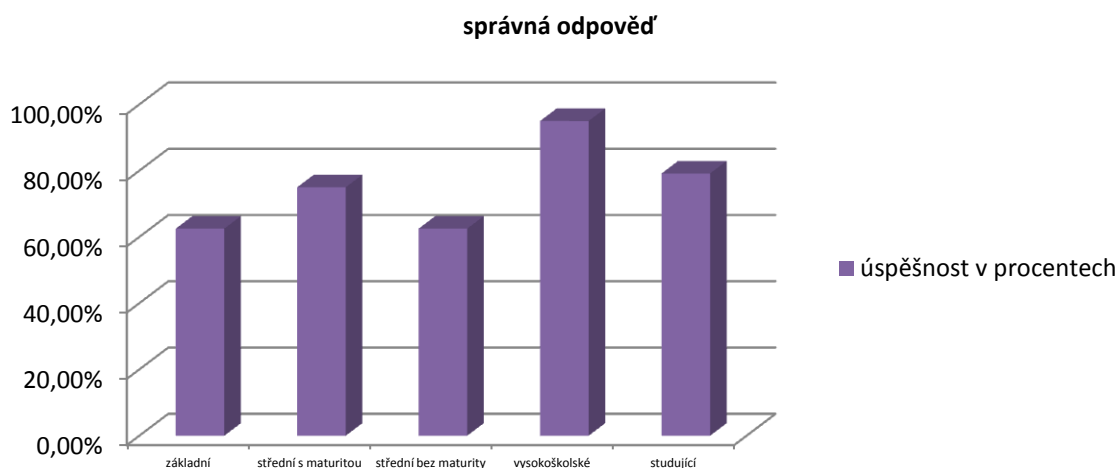
3.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

3.2.1 OTÁZKA ČÍSLO 1

Napište celý název zkratky akademického titulu Ing. arch.

Tab. 4 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 1, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	5	3	62,5 %
střední s maturitou	15	5	75 %
střední bez maturity	5	3	62,5 %
vysokoškolské	38	2	95 %
studující	19	5	79,16 %

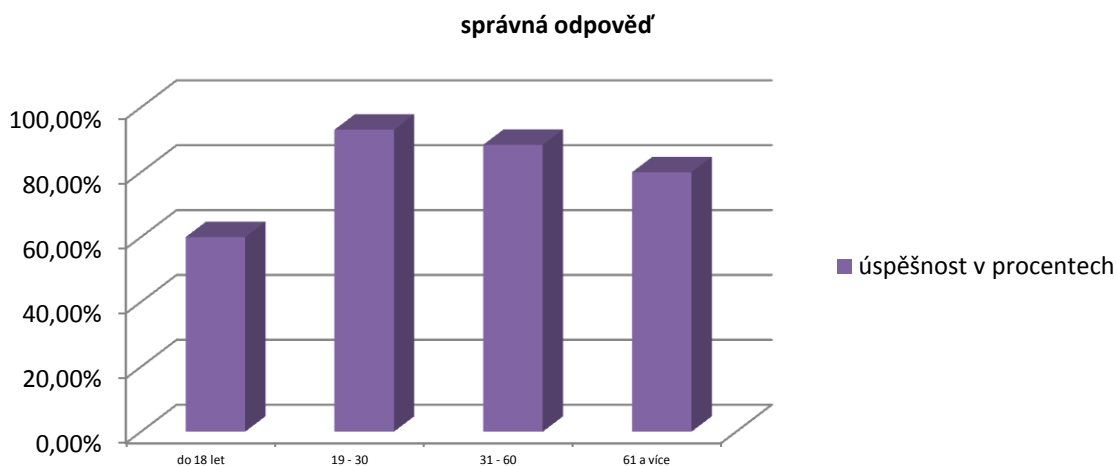
Obr. 3 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 1, parametr vzdělání

Tab. 5 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 1, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	36	12	75 %
ženy	46	6	88,46 %

Tab. 6 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 1, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	12	8	60 %
19 - 30	27	2	93,10 %
31 - 60	23	3	88,46 %
61 a více	20	5	80 %

Obr. 4 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 1, parametr věková kategorie

Tab. 7 – Vyhodnocení odpovědí – celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	82	82 %

Diskuse výsledku

Na otázku odpovědělo všech 100 respondentů. Správná odpověď na otázku „Napište celý název akademického titulu Ing. arch.“ je „inženýr architekt“. Správně odpovědělo 82 respondentů a celková úspěšnost v procentech je 82 %.

Nejlépe na tuto otázku odpověděli dotazovaní s vysokoškolským vzděláním, ti jediní také přesáhli hranici 90 %, nejhůře odpověděli dotazovaní se základním vzděláním a se střední školou bez maturity.

Co se týká věku, nejlépe odpovídali lidé ve věkové kategorii 19 – 30 let a hned po nich kategorie 31 – 60 let, jejíž respondenti mohou znát titul z doby, kdy šlo pouze o profesní označení absolventů architektury na vysokých školách.

Jako akademický titul byl zaveden až s novým zákonem o vysokých školách v roce 1966. Mezi lety 1990 – 1998 tento titul opět udílen nebyl, od roku 1998 byl opět zaveden a zůstal dodnes.

U věkové kategorie 19 – 30 let bylo mnohdy odpovědí pouze označení titulu Ing. = inženýr, označení Ing. existovalo již dříve a je podle mého názoru více používané a tak i všeobecně známější. Někteří z dotazovaných také stále studují a s tímto akademickým titulem se tedy setkávají.

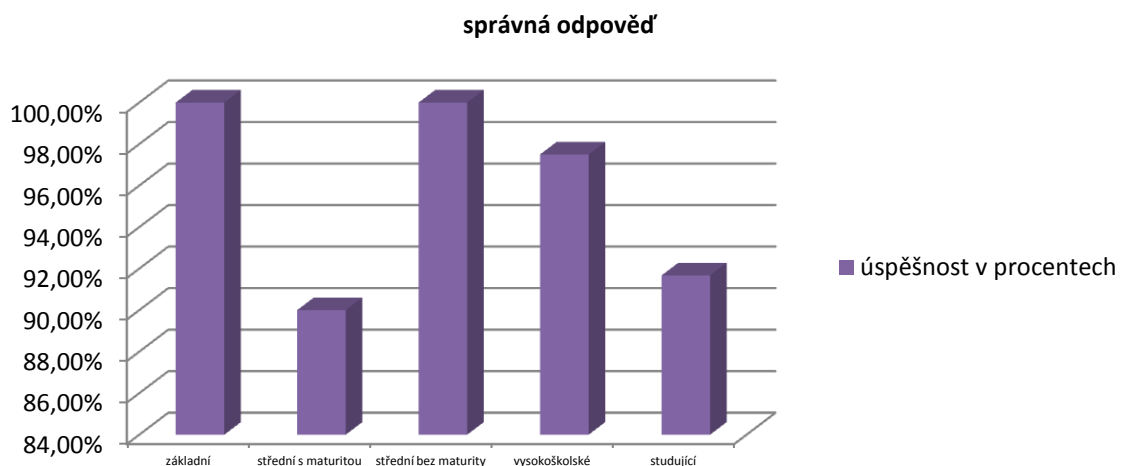
V této otázce byla větší úspěšnost u žen, které získaly 88,46 %. Muži poté 75 %. Dalo by se uvažovat o tom, že mohou být ženy vnímavější, pokud se jedná o změny a upřesnění akademických titulů, ale jde jen o mé myšlenky a v celkovém hodnocení výzkumu pohlaví nebude hrát velkou roli.

3.2.2 OTÁZKA ČÍSLO 2

Napište celý název zkratky akademického titulu doc.

Tab. 8 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 2, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	8	0	100 %
střední s maturitou	18	2	90 %
střední bez maturity	8	0	100 %
vysokoškolské	39	1	97,5 %
studující	22	2	91,67 %

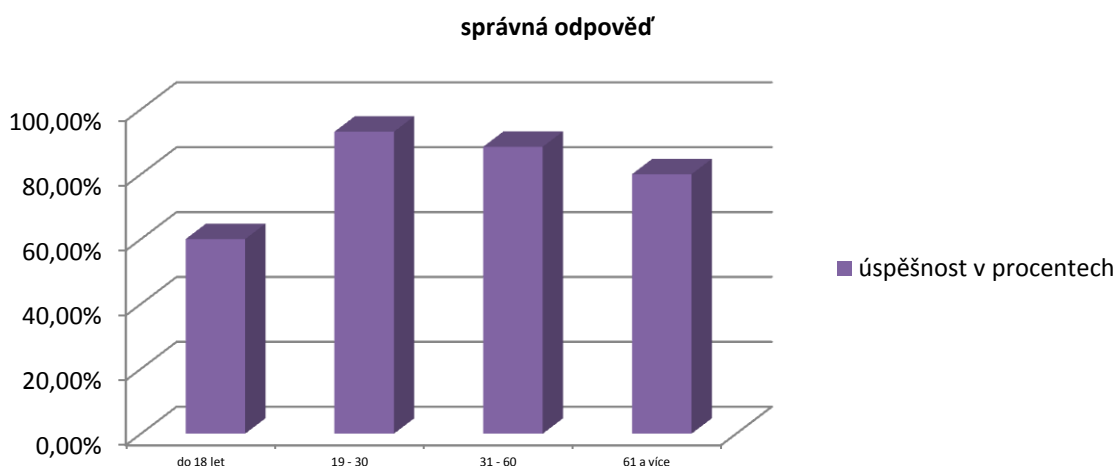
Obr. 5 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 2, parametr vzdělání

Tab. 9 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 2, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	46	2	95,83 %
ženy	49	3	94,23 %

Tab. 10 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 2, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	17	3	85 %
19 - 30	28	1	96,55 %
31 - 60	26	0	100 %
61 a více	24	1	96%

Obr. 6 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 2, parametr věková kategorie

Tab. 11 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 2, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	95	95 %

Diskuse výsledku

Na tuto otázku odpovědělo všech 100 respondentů. Správná odpověď na otázku „Napište celý název zkratky akademického titulu doc.“ je „docent“. Správně odpovědělo 95 respondentů a celková úspěšnost v procentech je 95 %. Dotazovaní na otázku odpovídali velmi úspěšně.

Podle grafického znázornění by nejlépe na otázku odpověděli respondenti se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity, ale vzhledem k malému počtu odpovídajících s tímto vzděláním je úspěšnost v kategoriích vyrovnaná. Velkou znalost tohoto titulu prokázali také respondenti se středoškolským a vysokoškolským

vzděláním. Všechny čtyři kategorie přesáhly hranici 90 %. Pouze studující nepřesáhli hranici 90 %, ale jejich znalost byla také většinová.

U věkové kategorie prokázali stoprocentní znalost dotazovaní ve věku 31 - 60 let.

Odpovědi mužů a žen byly u této otázky také vyrovnané.

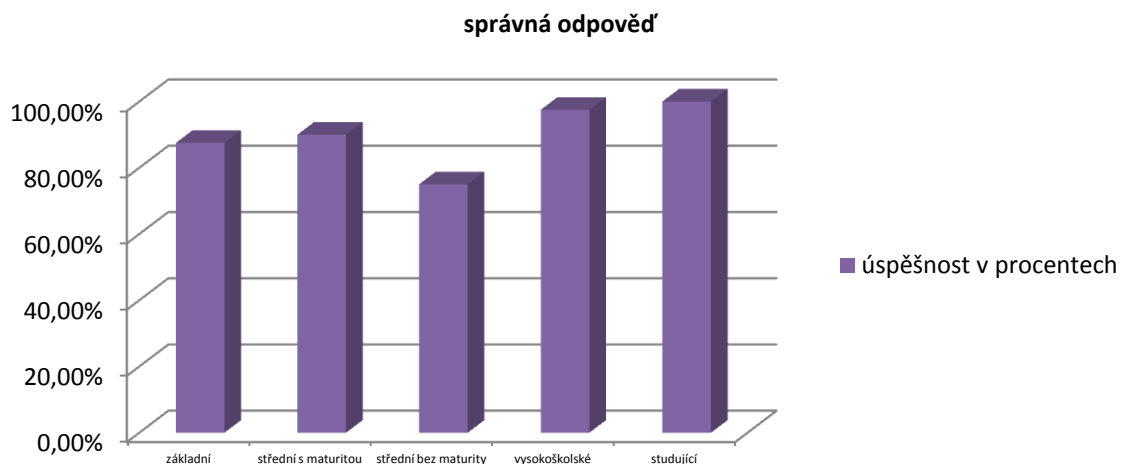
Obecně bych řekla, že tento titul vchází do povědomí většiny obyvatel možná i pro jeho dlouhodobé užívání, ale podle mého názoru se s tímto titulem setkáváme i v médiích.

3.2.3 OTÁZKA ČÍSLO 3

Napište celý název zkratky pedagogického titulu Mgr.

Tab. 12 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 3, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	7	1	87,5 %
střední s maturitou	18	2	90 %
střední bez maturity	6	2	75 %
vysokoškolské	39	1	97,5 %
studující	24	0	100 %

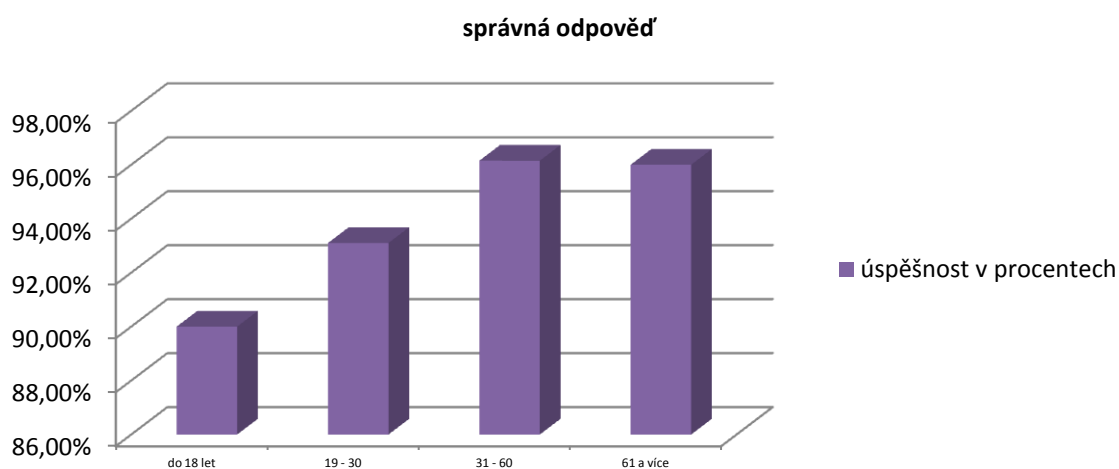
Obr. 7 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 3, parametr vzdělání

Tab. 13 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 3, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	45	3	93,75 %
ženy	49	3	94,23 %

Tab. 14 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 3, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	18	2	90 %
19 - 30	27	2	93,10 %
31 - 60	25	1	96,15 %
61 a více	24	1	96%

Obr. 8 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 3, parametr věková kategorie

Tab. 15 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 3, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	94	94 %

Diskuse výsledku

Otázka byla zodpovězena všemi respondenty. Správná odpověď na tuto otázku „Napište celý název zkratky akademického titulu Mgr.“ je „magistr“. Správně odpovědělo 94 respondentů a celková úspěšnost v procentech je tedy 94 %. Dotazovaní na otázku odpovídali většinově správně.

Grafy nám ukazují, že se výsledky v podstatě podle vzdělání neliší, nejvíce chyb udělali dotazující se střední školou bez maturity, ale jinak myslím, že je tento titul rozšířený opravdu v dostatečné míře už jen proto, že patří mezi základní tituly udílené po absolvování magisterského studia, a tudíž i mezi nejznámější.

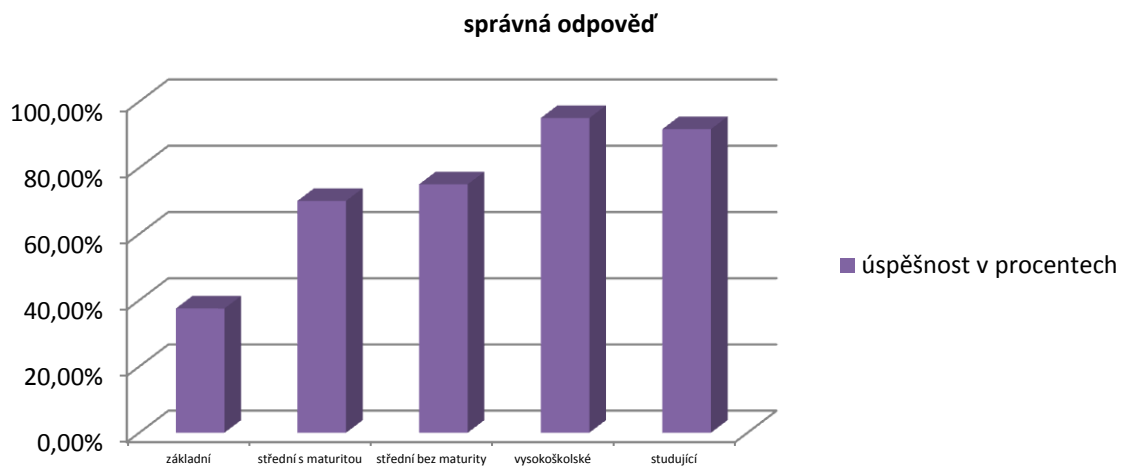
U věkové kategorie prokázali stoprocentní znalost dotazovaní ve věku 31 - 60 let.
Odpovědi mužů a žen byly i u této otázky vyrovnané.

3.2.4 OTÁZKA ČÍSLO 4

Napište celý název zkratky akademického titulu ThDr.

Tab. 16 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 4, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	3	5	37,5 %
střední s maturitou	14	6	70 %
střední bez maturity	6	2	75 %
vysokoškolské	38	2	95 %
studující	22	2	91,67 %

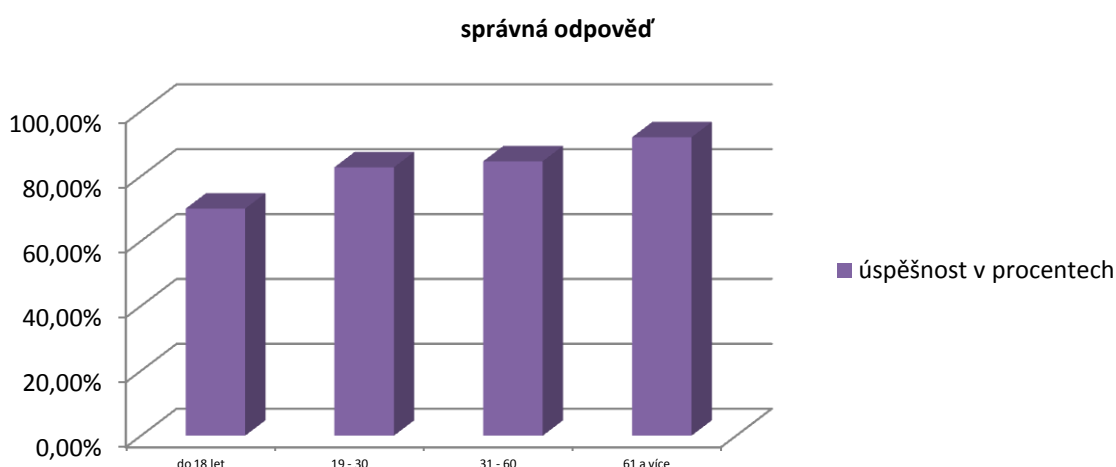
Obr. 9 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 4, parametr vzdělání

Tab. 17 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 4, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	36	12	75 %
ženy	47	5	90,38 %

Tab. 18 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 4, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	14	6	70 %
19 - 30	24	5	82,76 %
31 - 60	22	4	84,61 %
61 a více	23	2	92 %

Obr. 10 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 4, parametr věková kategorie

Tab. 19 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 4, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	83	83 %

Diskuse výsledku

Na otázku odpověděli všichni respondenti, to znamená 100 dotazovaných. Správnou odpovědí otázky „Napište celý název zkratky akademického titulu ThDr.“ je „doktor teologie“. Správně odpovědělo 83 dotazovaných, úspěšnost v procentech tedy činí 83 %.

Z hlediska dosaženého vzdělání nejlépe odpovídali respondenti s vysokoškolským vzděláním a studenti. Myslím si, že právě u těchto kategorií je titul velmi známý, jelikož patří k nejznámějšímu na katolických teologických fakultách. Vysokoškoláci se s tímto

titulem setkávají i na přednáškách. Také věřící lidé by tento titul měli znát spíše než ateisté.

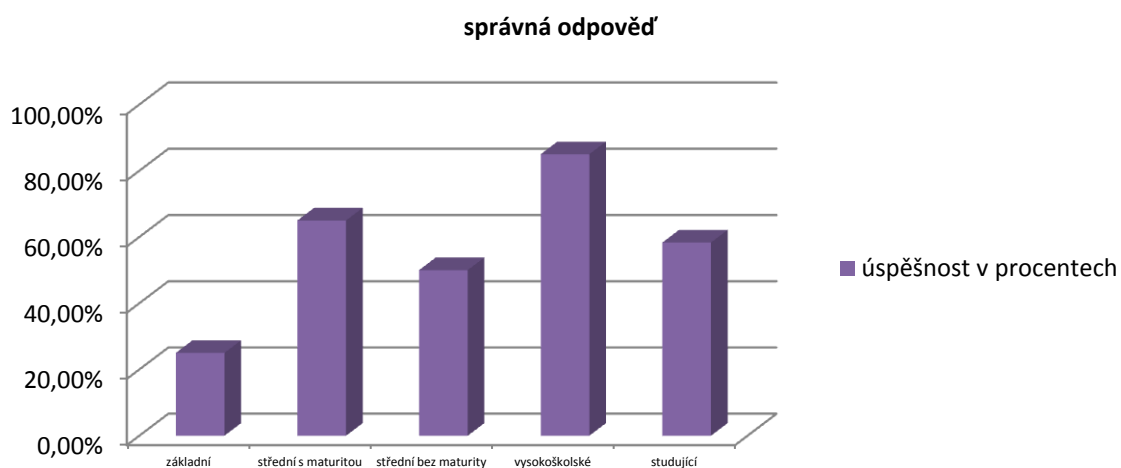
U znázornění podle věkových kategorií se přes 90 % dostali pouze dotazovaní ve věku 61 a více let a u hodnocení podle pohlaví pouze ženy.

3.2.5 OTÁZKA ČÍSLO 5

Napište celý název zkratky akademického titulu PaedDr.

Tab. 20 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 5, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	2	6	25 %
střední s maturitou	13	7	65 %
střední bez maturity	4	4	50 %
vysokoškolské	34	6	85 %
studující	14	10	58,33 %

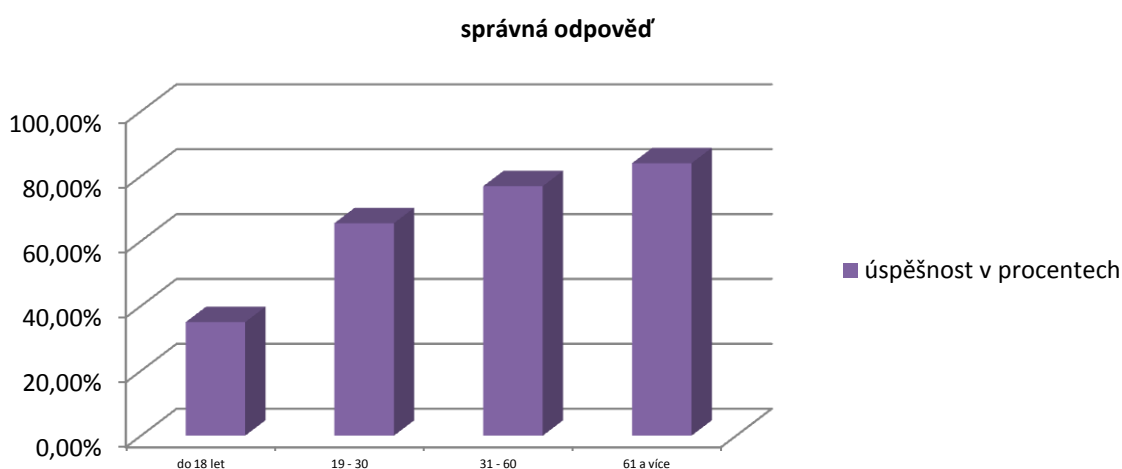
Obr. 11 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 5, parametr vzdělání

Tab. 21 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 5, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	32	16	66,67 %
ženy	35	17	67,31 %

Tab. 22 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 5, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	7	13	35 %
19 - 30	19	10	65,52 %
31 - 60	20	6	76,92 %
61 a více	21	4	84 %

Obr. 12 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 5, parametr věková kategorie

Tab. 23 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 5, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	67	67 %

Diskuse výsledku

Na otázku odpověděli všichni dotazovaní, to znamená 100 respondentů. Správná odpověď na otázku „Napište celý název zkratky akademického titulu PaedDr.“ je „doktor pedagogiky“. Správně odpovědělo 67 dotazovaných, úspěšnost v procentech tedy činí 67 %.

Podle dosaženého vzdělání nejlépe odpovídali respondenti, kteří absolvovali vysokou školu nebo střední školu s maturitou. Vzdělání zde určitě hraje svou roli, protože odpovídající se základním vzděláním se nemají kde s tímto titulem setkávat,

pokud vyloženě někoho, kdo ho v dřívější době získal, neznají. Stejný názor mám na studenty, pro které je ve škole znalost „zastaralého“ titulu spíše neznámá. Přes hranici 90 % se ani jedna věková kategorie nedostala.

Z hlediska věku nejlépe odpovídala věková kategorie 61 a více let, což podle mě podporuje také fakt, že dnes titul není již udílený a tak je pro mladší generace méně známý.

Pokud bych hodnotila také rozdíly mezi muži a ženami, tak co se týká této otázky, znalost je velmi vyrovnaná.

3.2.6 OTÁZKA ČÍSLO 6

Jaký je rozdíl mezi akademickým titulem PhDr. a Ph.D.? Uveďte, který titul se uvádí před jménem a který za jménem.

Tab. 24 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 6, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	0	8	0 %
střední s maturitou	9	11	45 %
střední bez maturity	0	8	0 %
vysokoškolské	24	16	60 %
studující	8	16	33,33 %

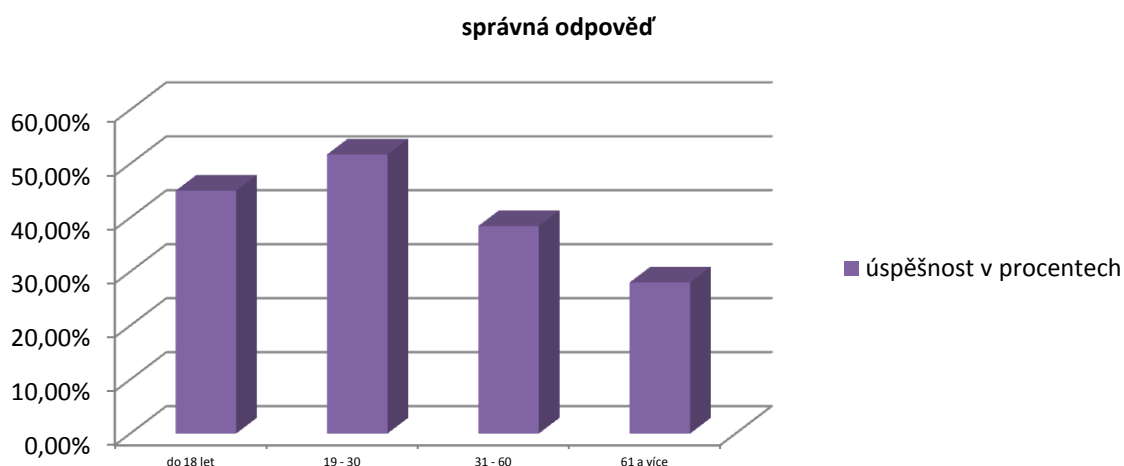
Obr. 13 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 6, parametr vzdělání

Tab. 25 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 6, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	16	32	33,33 %
ženy	25	27	48,10 %

Tab. 26 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 6, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	9	11	45 %
19 - 30	15	14	51,72 %
31 - 60	10	16	38,46 %
61 a více	7	18	28 %

Obr. 14 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 6, parametr věková kategorie

Tab. 27 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 6, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	41	41 %

Diskuse výsledku

Otázka byla odpovězena všemi respondenty. Správná odpověď na otázku „*Jaký je rozdíl mezi akademickým titulem PhDr. a PhD.? Uveďte, který titul se uvádí před, a který za jménem.*“ je „*PhDr. uváděný před jménem – doktor filosofie, Ph.D. uváděný za jménem – doktor.*“

Správně odpovědělo 41 dotazovaných, úspěšnost v procentech je 41 %.

U této otázky jsou vidět velké rozdíly u vzdělání, předpokládala bych znalost hlavně u vysokoškolsky vzdělaných respondentů, což se také potvrdilo. Na některých

vysokých školách je základní povědomí o titulech součástí učiva, lidé se základním vzděláním nebo se střední školou bez maturity nemají o existenci těchto titulů povětšinou ani tušení.

Z hlediska věku nejlépe odpovídala kategorie 19 - 30 let, může se jednat také o právě studující respondenty, kteří pravidelně navštěvují fakulty vysokých škol.

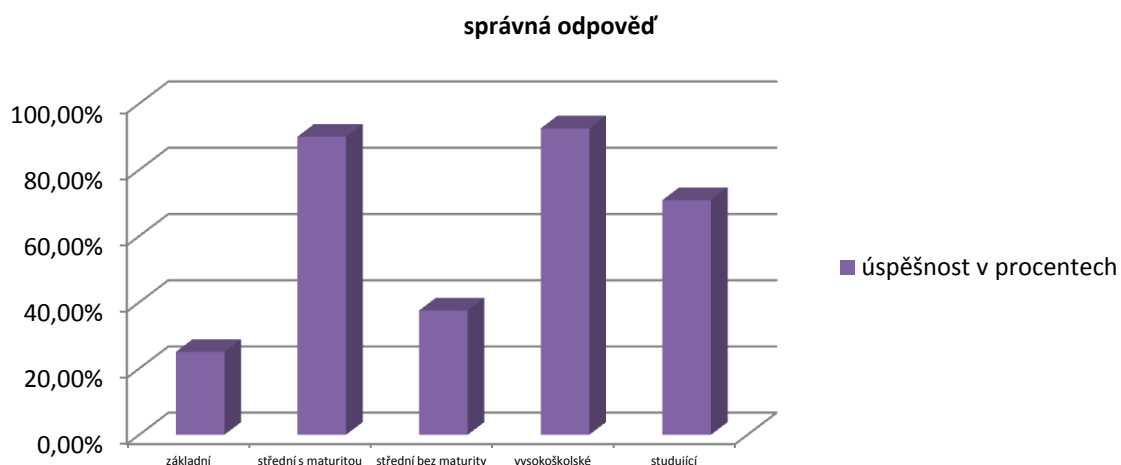
Úspěšnější v této otázce byly ženy, které se podle mého zajímají o znalost titulů, se kterými se nesetkávají denně, více.

3.2.7 OTÁZKA ČÍSLO 7

Napište celý název zkratky DiS. Uveďte, zda se v tomto případě jedná o akademický titul.

Tab. 28 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 7, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	2	6	25 %
střední s maturitou	18	2	90 %
střední bez maturity	3	5	37,50 %
vysokoškolské	37	3	92,5 %
studující	17	7	70,83 %

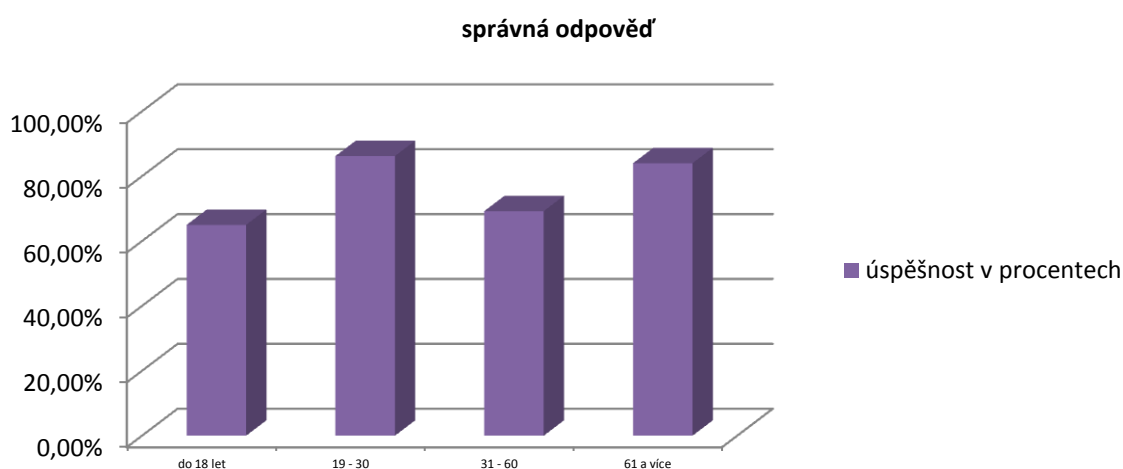
Obr. 15 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 7, parametr vzdělání

Tab. 29 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 7, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	33	15	68,75 %
ženy	44	8	84,62 %

Tab. 30 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 7, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	13	7	65 %
19 - 30	25	4	86,21 %
31 - 60	18	8	69,23 %
61 a více	21	4	84 %

Obr. 16 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 7, parametr věková kategorie

Tab. 31 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 7, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	77	77 %

Diskuse výsledku

Na otázku odpověděli všichni dotazující. Správná odpověď na otázku „Napište celý název zkratky DiS. Uveďte, zda se v tomto případě jedná o akademický titul.“ je „diplomovaný specialista, o akademický titul se nejedná.“

Správná odpověď byla zaznamenána u 77 dotazujících, tedy 77 % úspěšnost.

Pokud se nejedná o respondenty, kteří mají ukončené pouze základní vzdělání nebo střední školu bez maturity, byla prokázána znalost. Předpoklad byl i z důvodu používání DiS. na vyšších odborných školách. S tímto označením se běžně setkáváme.

Co se týká věku, tak nejlépe dopadla skupina 19 – 30 let, ale ani jedna z kategorií se nedostala pod 50 %. I z tohoto hlediska byla tedy prokázána znalost.

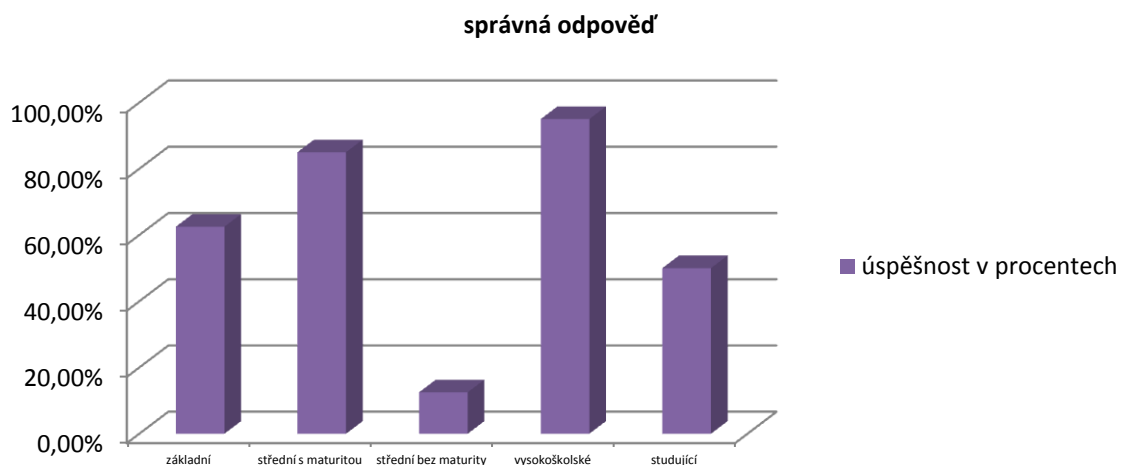
Ženy znají tento neakademický titul více než muži, možná by se dalo uvažovat i nad poměrem žen a mužů, kteří absolvovali studium na vyšší odborné škole.

3.2.8 OTÁZKA ČÍSLO 8

Napište celý název zkratky akademicko-vědeckého titulu CSc.

Tab. 32 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 8, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	5	3	62,5 %
střední s maturitou	17	3	85 %
střední bez maturity	1	7	12,5 %
vysokoškolské	38	2	95 %
studující	12	12	50 %

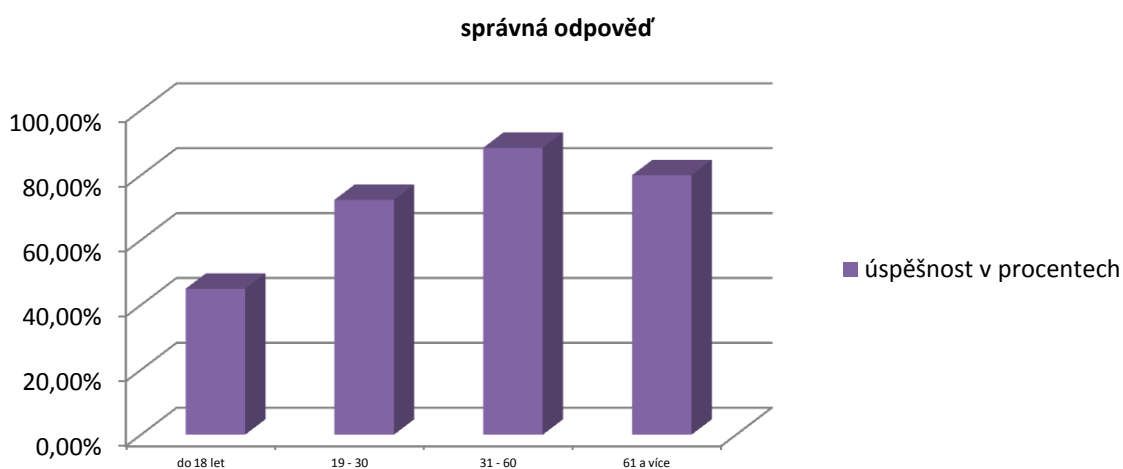
Obr. 17 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 8, parametr vzdělání

Tab. 33 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 8, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	33	15	68,75 %
ženy	36	16	69,23 %

Tab. 34 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 8, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	9	11	45 %
19 - 30	21	8	72,41 %
31 - 60	23	3	88,46 %
61 a více	20	5	80 %

Obr. 18 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 8, parametr věková kategorie

Tab. 35 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 8, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	73	73 %

Diskuse výsledku

Otázka byla zodpovězena všema 100 dotazujícími. Správná odpověď na otázku „Napište celý název zkratky akademického titulu CSc.“ je „kandidát věd“.

Správně odpovědělo 73 respondentů, 73 %.

Výsledek této otázky mě překvapil, neboť jsem očekávala malou znalost tohoto titulu, moje domněnka se nepotvrdila. Nejlépe odpovídali vysokoškolsky vzdělaní a ti, co ukončili střední školu maturitou.

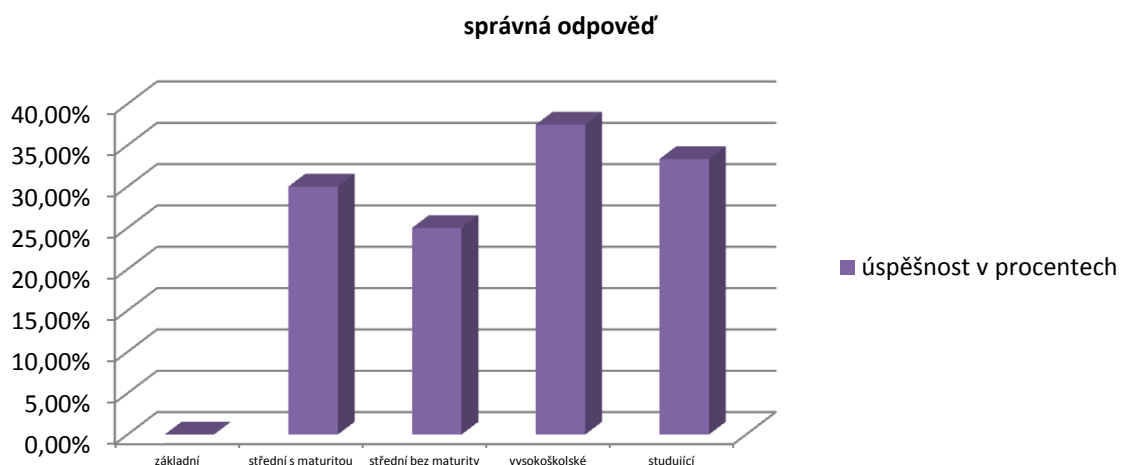
Ženy v této otázce vládli mužům a ve věkových kategoriích nejhůře odpovídali studenti, což je podle mě pochopitelné, jelikož středoškoláci s tímto titulem nepřijdou ve většině případů do styku nebo alespoň já se s titulem poprvé setkala na vysoké škole.

3.2.9 OTÁZKA ČÍSLO 9

Kdy byl udílen akademický titul RSDr., v jaké oblasti se tento titul udílel?

Tab. 36 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 9, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	0	8	0 %
střední s maturitou	6	14	30 %
střední bez maturity	2	6	25 %
vysokoškolské	15	25	37,50 %
studující	8	16	33,33 %

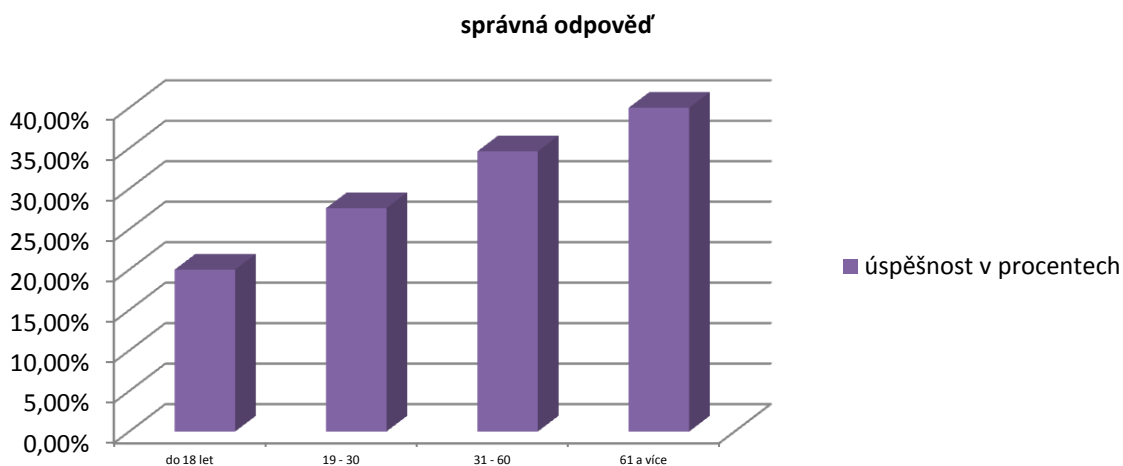
Obr. 19 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 9, parametr vzdělání

Tab. 37 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 9, pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	10	38	20,83 %
ženy	21	31	40,38 %

Tab. 38 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 9, věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	4	16	20 %
19 - 30	8	21	27,59 %
31 - 60	9	17	34,62 %
61 a více	10	15	40 %

Obr. 20 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 9, parametr věková kategorie

Tab. 39 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 9, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	31	31 %

Diskuse výsledku

Otázka byla zodpovězena všemi respondenty. Správná odpověď na otázku „Kdy byl udílen akademický titul RSDr., v jaké oblasti se tento titul udílel?“ je „doktor sociálně-politických věd, udílel se v období komunistického režimu“. Správně odpovědělo 31 respondentů, úspěšnost je tedy pouze 31 %.

Nejlépe na otázku odpověděli vysokoškolsky vzdělaní respondenti, ale s nevelkým rozdílem oproti studujícím a odpovídajícím se středoškolským vzděláním s maturitou. Ani jeden respondent se základním vzděláním neodpověděl správně.

Muži odpovídali hůře než ženy a jejich úspěšnost byla o celých dvacet procent nižší.

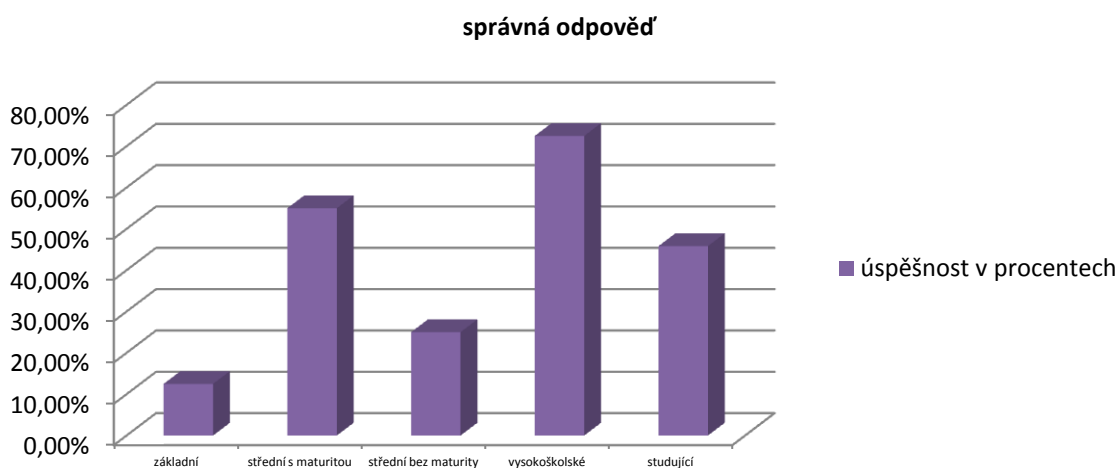
Nejdůležitějším kritériem je podle mého názoru věková kategorie, jelikož tento titul byl udílený za komunistického režimu. Také se potvrdila největší znalost u kategorie 61 a více let, kde se dá očekávat, že se s titulem respondenti měli možnost setkat.

3.2.10 OTÁZKA ČÍSLO 10

Jak je oslovený rektor vysoké školy při slavnostních obřadech (imatriculace, promoce)?

Tab. 40 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 10, parametr vzdělání

hodnocení podle dosaženého vzdělání	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost skupiny v procentech
základní	1	7	12,50 %
střední s maturitou	11	9	55 %
střední bez maturity	2	6	25 %
vysokoškolské	29	11	72,50 %
studující	11	13	45,83 %

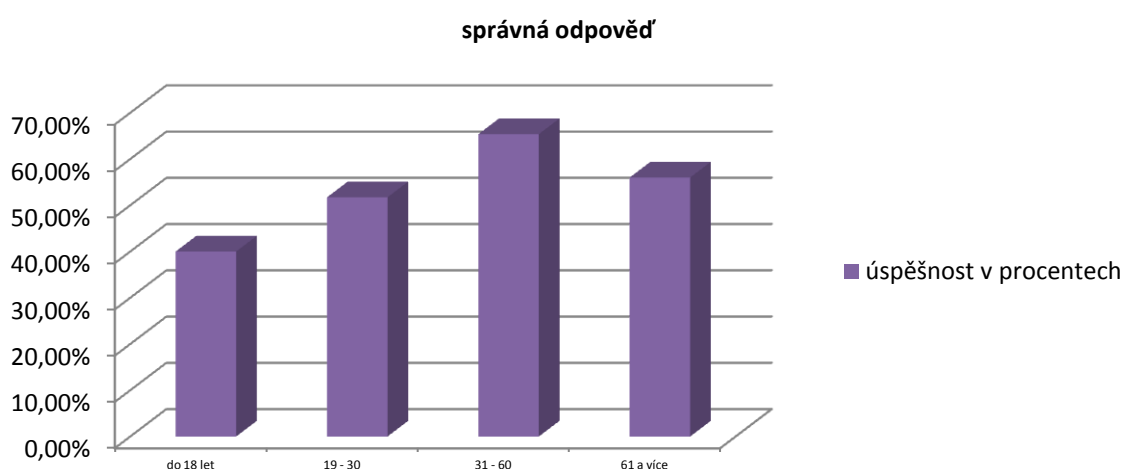
Obr. 21 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 10, parametr vzdělání

Tab. 41 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 10, parametr pohlaví

hodnocení podle pohlaví	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost v procentech
muži	29	19	60,42 %
ženy	25	27	48,08 %

Tab. 42 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 10, parametr věková kategorie

hodnocení podle věkové kategorie	správná odpověď	špatná/žádná odpověď	celková úspěšnost
do 18 let	8	12	40 %
19 - 30	15	14	51,72 %
31 - 60	17	9	65,38 %
61 a více	14	11	56 %

Obr. 22 – Grafické vyjádření úspěšnosti odpovědí na otázku č. 10, parametr věková kategorie

Tab. 43 – Vyhodnocení odpovědí – otázka č. 10, celková úspěšnost

	správné odpovědi	celková úspěšnost v procentech
celkové vyhodnocení	54	54 %

Diskuse výsledku

Na otázku odpovědělo 100 respondentů. Správná odpověď otázky „Otázka byla zodpovězena všemi respondenty. Správná odpověď na otázku „Jak je osločován rektor vysoké školy při slavnostních obřadech (imatrikulace, promoce)?“ je „Vaše Magnificence“. Správně odpovědělo 54 % dotazujících.

Z hlediska vzdělání jednoznačně nejlépe odpovídali dotazující s vysokoškolským vzděláním. Zde bych znalost předpokládala, protože absolventi vysokých škol prošli promoci i imatrikulací. Středoškolsky vzdělaní respondenti se také mohli setkat

s oslovením na imatrikulaci, stejně tak jako studenti, u kterých se však ani poloviční znalost neprokázala.

Lépe odpovídali muži a podle věkové kategorie nejvíce znají oslovení ve věku 31 – 60 let. Nejnižší procento znalosti se ukázalo u odpovídajících se základním vzděláním, což je pravděpodobné i z hlediska toho, že se s imatrikulací ani promocí přímo nesetkali.

4 ZÁVĚR

Bakalářskou práci jsem zpracovala s cílem seznámit se s vývojem titulů a počátkem univerzity u nás. Dále s cílem sestavit dotazník zjišťující znalosti akademických titulů u jednotlivých respondentů, kteří na otázky odpovídali.

V teoretické části jsem se zabývala vznikem a rozvojem akademických titulů a jejich existencí do současnosti. Dále také procesem, který se snaží řešit otázky týkající se problémů vysokoškolského vzdělávání.

V praktické části jsem nejdříve provedla počáteční pilotáž, kde jsem zjišťovala, jaké tituly z dotazníkového šetření vyřadit. Prokázala se zde téměř stoprocentní znalost titulu Bc., proto také do jednotlivých otázek nebyl zařazen.

Poté jsem vypracovala dotazník, který zodpovědělo elektronickou formou 100 respondentů. Musíme brát tedy v úvahu také to, že počet respondentů nemůže pokrýt celou naši společnost.

Nakonec jsem provedla vyhodnocení pomocí tabulek a grafů, ke kterým náleží také diskuse výsledku pod jednotlivými otázkami.

Pokud shrnu výsledky, nejlépe odpovídali dotazující s vysokoškolským vzděláním, což jsem od začátku předpokládala už jen z hlediska největšího výskytu akademických titulů právě na půdě vysokých škol.

Ve věkové kategorii nejlépe odpovídali respondenti mezi 31 až 60 lety. Podle mého uvážení dotazovaní z této kategorie již dostudovali, jsou pracující, a tudíž je logické, že jsou na tom se znalostmi nejlépe. Pokud se s tituly nesetkali na vysokých školách, mohli se o nich dozvědět prostřednictvím svých zaměstnání.

Ženy odpovídaly lépe než muži, ale odpovědi na otázky byly mezi muži a ženami vcelku vyrovnané.

Nejlépe byla zodpovězena otázka „Napište celý název zkratky akademického titulu doc.“. Odpověď na tuto otázku pro mě nebyla překvapením, protože zkratku tohoto titulu znají téměř všichni, zajímavá by byla doplňující otázka, která by vypovídala o tom, jak se daný titul získává. Zde bych takovouto znalost již neočekávala.

Jednou z nejtěžších se mi potvrdila otázka „Kdy byl udílen akademický titul RSDr., v jaké oblasti se tento titul udílel?“ Nejlépe odpověděli dotazující ve věku 31 – 60 let, vyzdvihla bych zde udílení titulu za komunistického režimu, proto se s ním mladší věkové kategorie nemusely vůbec setkat.

Všechny cíle bakalářské práce byly splněny a potvrzeny. Znalost akademických titulů v dnešní době nepatří k silným stránkám naší společnosti. Tituly můžeme rozdělit na ty, které jsou mezi lidmi známé a na ty, jejichž působení, natož funkce, není mezi respondenty známá.

5 SEZNAM INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

1. SVATOŠ, M. a kol. *Dějiny Univerzity Karlovy I.*, 1347/1348 – 1622. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1995. ISBN 80-7066-968-3.
2. ČORNEJOVÁ, I. a kol. *Dějiny Univerzity Karlovy II.*, 1622 – 1802. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1995. ISBN 978Č-80-7184-050-3.
3. HAVRÁNEK, J. a kol. *Dějiny Univerzity Karlovy III.*, 1802 – 1918. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1997. ISBN 80-7184-320-2.
4. HAVRÁNEK, J. a kol. *Dějiny Univerzity Karlovy IV.*, 1918 – 1990. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1998. ISBN 80-7184-539-6.
5. ČORNEJOVÁ, I., *Krátké pojednání o titulech*, Literární noviny, 1997.
6. KOHOUTEK, J., ZÁVADA, J., *Tvorba národních komunikačních soustav ve vybraných evropských státech a v ČR v návaznosti na evropský rámec kvalifikací pro celoživotní vzdělávání a kvalifikační rámec evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, Komparativní studie, 2007.
7. ŠMEJKALOVÁ, M. A L. JANOVEC, *Jste zlatičko aneb Kterak odchytit Daňka*, Zdvořilost v soudobé studentské e-mailové komunikaci, Český jazyk a literatura, 2011/2012, s. 61-67.
8. ČECHOVÁ, M. a kol. *Současná česká stylistika*, Praha, 2003. ISBN 80-86642-00-3.
9. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *Bílá kniha, Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*, Praha, 2001.
10. *Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb.*
11. *Zákon o vysokých školách č. 39/ 1980 Sb.*
12. *Zákon o vysokých školách č. 561/2004 Sb.*
13. *Zákon o vysokých školách č. 7/1966 Sb.*
14. ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka, Zkratky titulů a hodností*.
Dostupnost [on-line] – <http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>
15. ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ, AKADEMIE VĚD ČR, *Internetová jazyková příručka, Pořadí titulů*.
Dostupnost [on-line] –
<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=783&dotaz=po%C5%99ad%C3%AD%20titul%C5%AF>

16. HUTYRA, M., *Česká společnost pro jakost Kvalita ve vzdělávání a její zabezpečování v prostředí vysokých škol*.
Dostupnost [on-line] – <http://www.csq.cz/12008>
17. KETTNEROVÁ, L., PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D., *Nechcete pedagoga zbytečně naštvat? Ověřte si, jaký má titul!*, 2013.
Dostupnost [on-line] – <http://iforum.cuni.cz/IFORUM-14898.html>
18. EUROPA, *Boloňský proces: vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání*, 2014. Dostupnost [on-line] –
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV:c11088>
19. VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ VE SVĚTĚ, *Nové výzvy Boloňského procesu*.
Dostupnost [on-line] – <https://vsmonitor.wordpress.com/2012/04/07/nove-vyzvy-bolonskeho-procesu/>
20. EUROPSKA UNIA SK. *Bolonský proces*.
Dostupnost [on-line] – http://www.europskaunia.sk/bolonsky_proces
21. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, *Vybrané zákony a vyhlášky*.
Dostupnost [on-line] – <http://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik>
22. EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA. *Bologna process*.
Dostupnost [on-line] – <http://www.ehea.info/>
23. ZÁKONY PRO LIDI
Dostupnost [on-line] – <http://www.zakonyprolidi.cz/>
24. SLOVNÍK CIZÍCH SLOV
Dostupnost [on-line] – <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/>
25. UNIVERZITA KARLOVA, 1. Lékařská fakulta, *Historie*, 2014.
Dostupnost [on-line] – <http://www.lf1.cuni.cz/historie>